

32012R0236

24.3.2012.

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

L 86/1

UREDBA (EU) br. 236/2012 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**od 14. ožujka 2012.****o kratkoj prodaji i određenim aspektima kreditnih izvedenica na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

članice međusobno se razlikuju jer Uniji nedostaje poseban zajednički regulatorni okvir kojim bi se regulirala kratka prodaja.

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 114.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon proslijeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europske središnje banke ⁽¹⁾,uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽²⁾,u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽³⁾,

budući da:

- (1) Na vrhuncu financijske krize u rujnu 2008., nadležna tijela više država članica i nadzorna tijela trećih zemalja, kao što su Sjedinjene Američke Države i Japan, donijela su hitne mjere za ograničavanje ili zabranu kratke prodaje nekih ili svih vrijednosnih papira. To su napravili zbog zabrinutosti da bi u trenutku značajne financijske nestabilnosti kratka prodaja mogla potaknuti dodatan pad cijena dionica, posebno financijskih institucija, na način koji bi mogao ugroziti njihovo postojanje te prouzročiti sistemske rizike. Mjere koje su donijele države

- (2) Kako bi se osiguralo pravilno funkcioniranje tržišta Europske unije i poboljšali uvjeti njegova funkcioniranja, a posebno financijskog tržišta, te kako bi se osigurala visoka razina zaštite klijenata i ulagatelja, primjereno je odrediti zajednički regulatorni okvir zahtjeva i ovlasti koji se odnose na kratku prodaju i kreditne izvedenice na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza te osigurati bolju usklađenost i dosljednost među državama članicama u odnosu na potrebu donošenja mjera u iznimnim okolnostima. Potrebno je uskladiti pravila kratke prodaje i određene aspekte kreditnih izvedenica na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza kako bi se spriječio nastanak prepreka pravilnom funkcioniranju tržišta Europske unije jer se u protivnom može lako dogoditi da države članice nastave donositi različite mjere.

- (3) Primjereno je i potrebno da se ta pravila zakonodavno oblikuju kao uredba kako bi se osiguralo da se odredbe kojima se izravno nalaže privatnim subjektima da obavješćuju i objave neto kratke pozicije u određenim financijskim instrumentima te o nepokrivenim kratkim prodajama primjenjuju na jedinstven način u cijeloj Uniji. Uredba je također potrebna kako bi se Europskom nadzornom tijelu (Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala) (ESMA) osnovanom Uredbom (EU) br. 1095/2010 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁾ dodijelile ovlasti za usklađivanje mjera koje donose nadležna tijela ili za donošenje vlastitih mjera.

- (4) Područje primjene ove Uredbe trebalo bi biti što je šire moguće kako bi se osigurao preventivan regulatorni okvir za primjenu u iznimnim okolnostima. Taj bi okvir trebao obuhvatiti sve financijske instrumente, ali i osigurati razmjerni odgovor na rizike koji bi mogli nastati pri kratkoj prodaji različitih financijskih instrumenata. Nadležna tijela i ESMA trebali bi stoga biti ovlašteni

⁽¹⁾ SL C 91, 23.3.2011., str. 1.

⁽²⁾ SL C 84, 17.3.2011., str. 34.

⁽³⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 15. studenoga 2011. (još nije objavljeno u Službenom listu) i Odluka Vijeća od 21. veljače 2012.

⁽⁴⁾ SL L 331, 15.12.2010., str. 84.

donositi mjere samo u iznimnim okolnostima koje se odnose na sve vrste instrumenata, a nadilaze trajne mjere koje se primjenjuju samo na određene vrste instrumenata kad postoje jasno utvrđeni rizici prema kojima je potrebno postupati.

- (5) Kako bi se prekinula trenutačna nejedinstvena situacija u kojoj su pojedine države članice donosile različite mjere te kako bi se ograničila mogućnost da nadležna tijela donose različite mjere potrebno je usklađeno postupati prema potencijalnim rizicima koji proizlaze iz kratke prodaje i kreditnih izvedenica na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza. Trebalo bi odrediti zahtjeve prema kojima bi se postupalo prema utvrđenim rizicima bez nepotrebnog umanjivanja koristi koju kratka prodaja pruža kvaliteti i učinkovitosti tržišta. Iako u nekim situacijama kratka prodaja može imati nepovoljne učinke, u normalnim tržišnim uvjetima kratka prodaja ima važnu ulogu pri osiguravanju pravilnog funkcioniranja financijskih tržišta, a posebno u kontekstu tržišne likvidnosti i učinkovitog oblikovanja cijena.
- (6) Upućivanja u ovoj Uredbi na fizičke i pravne osobe trebala bi uključivati registrirana poslovna udruženja bez pravne osobnosti.
- (7) Veća transparentnost značajnih neto kratkih pozicija u određenim financijskim instrumentima vjerojatno bi bila korisna kako za regulatorno tijelo tako i za sudionike na tržištu. Za dionice koje su uvrštene u trgovanje na mjestu trgovanja u Uniji trebalo bi uvesti dualistički model koji osigurava veću transparentnost značajnih neto kratkih pozicija u dionicama na primjerenoj razini. O poziciji pri nižem pragu trebalo bi obavijestiti samo odgovarajuća regulatorna tijela kako bi im se omogućio nadzor i, ako je potrebno, ispitivanje kratkih prodaja koje bi mogle dovesti do sistemskih rizika, predstavljati zlouporabu ili dovesti do poremećaja na tržištu; dok bi poziciju pri višem pragu trebalo objaviti kako bi se sudionicima na tržištu pružile korisne informacije o značajnim pojedinačnim kratkim pozicijama u dionicama.
- (8) Trebalo bi uvesti zahtjev da se regulatorna tijela obavješćuje o neto kratkim pozicijama u državnim dužničkim instrumentima u Uniji jer bi takvo obavješćivanje pružilo važne informacije koje bi regulatornim tijelima pomogle pri nadzoru uzrokuju li navedene pozicije zapravo sistemske rizike ili ih se upotrebljava s ciljem zlouporabe. Takav bi zahtjev trebao uključivati samo obavješćivanje regulatornih tijela jer bi objava informacija o navedenim instrumentima mogla imati nepovoljan utjecaj na tržišta državnih dužničkih instrumenata čija je likvidnost već narušena.
- (9) Zahtjevi koji se odnose na obavješćivanje o državnim dužničkim instrumentima trebali bi se primjenjivati na

dužničke instrumente čiji je izdavatelj pojedina država članica i Unija, uključujući Europsku investicijsku banku, vladine odjele pojedine države članice, agencije, društva posebne namjene ili međunarodne financijske institucije koje su osnovale dvije ili više država članica, a koje izdaju dužničke instrumente u ime države članice ili u ime više država članica, kao što su Europsko društvo za financijsku stabilnost ili budući Europski mehanizam za stabilnost. Kod saveznih država članica, zahtjevi koji se odnose na obavješćivanje trebali bi se također primjenjivati na dužničke instrumente čiji su izdavatelji članice saveza. Međutim, oni se ne bi trebali primjenjivati na ostala regionalna i lokalna tijela ili kvazi-javna tijela u državi članici koja je izdala dužničke instrumente. Cilj dužničkih instrumenata čiji je izdavatelj Unija jest omogućiti platno-bilančnu ravnotežu ili potporu financijskoj stabilnosti državama članicama ili makrofinancijsku pomoć trećim zemljama.

- (10) Kako bi se osigurala cjelovita i učinkovita transparentnost važno je da zahtjevi koji se odnose na obavješćivanje obuhvaćaju ne samo kratke pozicije nastale trgovanjem dionicama ili državnim dužničkim instrumentima na mjestima trgovanja, već i kratke pozicije nastale trgovanjem izvan mjesta trgovanja te neto kratke pozicije nastale upotrebom izvedenica kao što su opcije, budućnosni ugovori, instrumenti povezani s indeksima, ugovori za razlike (engl. *contracts for differences*) te *spread bets* povezane s dionicama ili državnim dužničkim instrumentima.
- (11) Kako bi bio koristan regulatornim tijelima i tržištima, svaki sustav transparentnosti trebao bi osigurati potpune i točne informacije o pozicijama fizičkih i pravnih osoba. Posebno bi informacije pružene regulatornim tijelima ili tržištima trebale uzimati u obzir kako kratke tako i duge pozicije ne bi li se osigurale korisne informacije o neto kratkim pozicijama fizičkih i pravnih osoba u dionicama, državnim dužničkim instrumentima i kreditnim izvedenicama na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza.
- (12) Pri izračunu kratkih ili dugih pozicija trebalo bi uzeti u obzir sve oblike ekonomskih interesa koje ostvaruju fizičke ili pravne osobe u odnosu na izdani kapital društva ili izdane državne dužničke instrumente države članice ili Unije. Posebno bi trebalo uzeti u obzir ekonomski interes koji je izravno ili neizravno povezan korištenjem izvedenica kao što su opcije, budućnosni ugovori, ugovori za razlike te *spread bets* povezane s dionicama i državnim dužničkim instrumentima, te izvedenicama na indekse, košarice vrijednosnih papira te fondovima čijim se udjelima trguje na uređenom tržištu. U slučaju pozicija u državnim dužničkim instrumentima trebalo bi također uzeti u obzir kreditne izvedenice na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza izdavatelja državnih dužničkih instrumenata.

- (13) Uz sustav transparentnosti koji je predviđen ovom Uredbom, Komisija bi u okviru svoje revizije Direktive 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o tržištima financijskih instrumenata ⁽¹⁾ trebala razmotriti bi li uključivanje informacija o kratkoj prodaji u izvješća o transakcijama koja investicijska društva dostavljaju nadležnim tijelima pružilo korisne dodatne informacije koje bi nadležnim tijelima omogućile nadzor volumena kratke prodaje.
- (14) Kupnja kreditnih izvedenica na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza bez držanja duge pozicije u temeljnom državnom dužničkom instrumentu ili drugoj imovini, portfelju imovine, financijskim obvezama ili financijskim ugovorima čija je vrijednost u korelaciji s vrijednošću državnih dužničkih instrumenata s ekonomskog aspekta može biti istovjetna zauzimanju kratke pozicije u temeljnom dužničkom instrumentu. Izračun neto kratke pozicije u državnim dužničkim instrumentima trebao bi stoga obuhvatiti kreditne izvedenice na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza koje se odnose na obvezu izdavatelja državnih dužničkih instrumenata. Poziciju u kreditnim izvedenicama na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza trebalo bi uzeti u obzir i za potrebe utvrđivanja ima li fizička ili pravna osoba značajnu neto kratku poziciju u državnim dužničkim instrumentima o čemu je potrebno obavijestiti nadležno tijelo te kada nadležno tijelo obustavi ograničenja na transakcije nepokrivenim kreditnim izvedenicama na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza s ciljem utvrđivanja značajne nepokrivene pozicije u kreditnim izvedenicama na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza koje su povezane s izdavateljem državnih dužničkih instrumenata o čemu je potrebno obavijestiti nadležno tijelo.
- (15) Kako bi se omogućio stalan nadzor pozicija, sustav transparentnosti također bi trebao obuhvatiti obavješćivanje i objavu kada promjena u neto kratkoj poziciji rezultira povećanjem iznad ili smanjenjem ispod određenih pragova.
- (16) Kako bi sustav transparentnosti bio učinkovit, važno je da se primjenjuje, neovisno o tome gdje je fizička ili pravna osoba smještena, uključujući i treće zemlje, kada ta osoba ima značajnu neto kratku poziciju u društvu čije su dionice uvrštene u trgovanje na mjestu trgovanja u Uniji ili neto kratku poziciju u državnim dužničkim instrumentima koje je izdala država članica ili Unija.
- (17) Definicija kratke prodaje ne bi trebala uključivati repo ugovor između dvije strane kada jedna strana prodaje drugoj vrijednosni papir po dogovorenoj cijeni s obvezom ponovnog otkupa vrijednosnog papira na budući datum po drugoj dogovorenoj cijeni ili ugovor o izvedenicama u kojima je ugovorena prodaja vrijednosnih papira po dogovorenoj cijeni na neki budući datum. Ta definicija ne bi trebala uključivati prijenos vrijednosnih papira u sklopu sporazuma o pozajmljivanju vrijednosnih papira.
- (18) Nepokrivena kratka prodaja dionica i državnih dužničkih instrumenata ponekad se smatra povećavanjem potencijalnog rizika nemogućnosti namire i volatilnosti. Kako bi se umanjili takvi rizici primjereno je odrediti razmjerna ograničenja za nepokrivenu kratku prodaju takvih instrumenata. Detaljna ograničenja trebala bi uzeti u obzir različite aranžmane koji se trenutačno koriste za pokrivene kratke prodaje. Oni uključuju zasebne repo ugovore na temelju kojih osoba koja zauzima kratku poziciju u vrijednosnom papiru ponovo kupuje isti vrijednosni papir nakon dovoljno vremena kako bi omogućila namiru transakcije kratke prodaje te uključuje ugovore o kolateralu ako primatelj kolaterala može upotrijebiti vrijednosni papir za namiru transakcije kratke prodaje. Ostali primjeri uključuju izdavanja prava (ponude) društava postojećim dioničarima, zajmovne fondove (engl. *lending pools*), i mogućnosti repo ugovora koje pružaju primjerice, prema mjestu trgovanja, klirinškog sustava ili središnje banke.
- (19) U odnosu na nepokrivenu kratku prodaju dionica potrebno je da fizička ili pravna osoba sklopi dogovor s trećom stranom kojim treća strana potvrđuje da je dionica locirana, što znači da treća strana potvrđuje da može učiniti dionicu raspoloživom za namiru u roku. Da bi mogla to potvrditi potrebno je poduzeti mjere prema trećim osobama kako bi fizička ili pravna osoba opravdano mogla očekivati izvršenje namire u roku. To uključuje mjere kao što je potvrda treće osobe da je raspodjelila dionice za posudbu ili kupnju kako bi se namira mogla izvršiti u roku. Kako bi kratka prodaja bila pokrivena kupnjom dionice tijekom istog dana, treća strana treba potvrditi da smatra da je dionicu jednostavno posuditi ili kupiti. Pri određivanju koje mjere su potrebne kako bi se opravdano moglo očekivati izvršenje namire u roku, ESMA bi trebala uzeti u obzir likvidnost dionica, a posebno razinu prometa te jednostavnost kupnje, prodaje ili posudbe s minimalnim utjecajem na tržište.
- (20) U odnosu na nepokrivenu kratku prodaju državnih dužničkih instrumenata, činjenicu da će kratka prodaja biti pokrivena kupnjom državnog dužničkog instrumenta u istom danu može se smatrati primjerom opravdanog očekivanja da će namiru biti moguće izvršiti u roku.
- (21) Kreditna izvedenica na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza iz državnih dužničkih instrumenata trebala bi se temeljiti na načelu osiguranog interesa koji prepoznaje da osim vlasništva obveznica postoje i drugi interesi povezani s izdavateljem državnih dužničkih

⁽¹⁾ SL L 145, 30.4.2004., str. 1.

instrumenta. Takvi interesi uključuju zaštitu od rizika nastanka statusa neispunjavanja obveza izdavatelja državnog dužničkog instrumenta kada fizička ili pravna osoba ima dugu poziciju u državnim dužničkim instrumentima tog izdavatelja ili zaštitu od rizika pada vrijednosti državnog dužničkog instrumenta kada fizička ili pravna osoba imaju imovinu ili podliježu obvezama koje se odnose na subjekte javnog ili privatnog sektora određene države članice čija je vrijednost u korelaciji s vrijednošću državnog dužničkog instrumenta. Navedena bi imovina trebala uključivati financijske ugovore, portfelj imovine ili financijskih obveza kao i transakcije s kamatnim ili valutnim ugovorima o zamjeni za koje se upotrebljava kreditna izvedenica na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza iz državnih dužničkih instrumenta kao oruđe upravljanja rizikom druge ugovorne strane pri zaštiti od izloženosti financijskim i vanjskotrgovinskim ugovorima. Niti jedna pozicija ili portfelj pozicija korišteni u okviru zaštite izloženosti prema određenoj državi ne bi se trebala smatrati nepokrivenom pozicijom u kreditnim izvedenicama na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza iz državnih dužničkih instrumenata. To uključuje sve izloženosti središnjoj, regionalnoj i lokalnoj upravi, subjektima javnog sektora ili izloženosti za koje jamči neki od spomenutih subjekata. Nadalje, trebalo bi također uključiti izloženosti prema subjektima javnog sektora u određenoj državi članici. U tom bi kontekstu trebalo obuhvatiti sve izloženosti, uključujući kredite, kreditni rizik druge ugovorne strane (uključujući potencijalne izloženosti za koje je potreban jamstveni kapital), potraživanja i jamstva. Navedeno također uključuje neizravne izloženosti prema svim spomenutim subjektima, koje između ostalog nastanu izloženosti prema indeksima, fondovima ili društvima posebne namjene.

- (22) S obzirom na to da bi ugovaranje kreditne izvedenice na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza iz državnih dužničkih instrumenata bez izloženosti riziku pada vrijednosti državnih dužničkih instrumenata moglo imati nepovoljan utjecaj na stabilnost tržišta državnih dužničkih instrumenata, fizičkim i pravnim osobama trebalo bi zabraniti zauzimanje takvih nepokrivenih pozicija u kreditnim izvedenicama na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza iz državnih dužničkih instrumenata. Međutim, na prvi znak da tržište državnih dužničkih instrumenata ne funkcionira pravilno, nadležno tijelo trebalo bi moći privremeno obustaviti takvo ograničenje. Navedena privremena obustava trebala bi se temeljiti na mišljenju nadležnog tijela na osnovi utemeljenih razloga nakon analize pokazatelja navedenih u ovoj Uredbi. Nadležna tijela također bi trebala moći koristiti dodatne pokazatelje.
- (23) Primjereno je također obuhvatiti zahtjeve prema središnjim drugim ugovornim stranama u vezi s postupcima pokrivene kupnje i novčanim kaznama za neizvršenu namiru transakcija u dionicama. Zahtjevi koji se odnose na postupke pokrivene kupnje i zakašnjestu namiru trebali

bi odrediti osnovne standarde discipline pri namiri. Zahtjevi koji se odnose na postupke pokrivene kupnje i određivanje novčanih kazni trebali bi biti dovoljno fleksibilni kako bi dozvolili središnjoj drugoj ugovornoj strani koja je odgovorna za uspostavljanje takvih postupaka mogućnost da se osloni na drugog sudionika na tržištu u vezi s operativnim obavljanjem pokrivene kupnje ili određivanjem novčane kazne. Međutim, za pravilno funkcioniranje financijskih tržišta ključno je horizontalnim zakonodavnim prijedlogom urediti šire aspekte discipline pri namiri.

- (24) Mjere povezane s državnim dužničkim instrumentima i kreditnim izvedenicama na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza iz državnih dužničkih instrumenata uključujući povećanu transparentnost i ograničenja nepokrivene kratke prodaje trebale bi odrediti zahtjeve koji su razmjerni te istodobno izbjegavaju nepovoljan utjecaj na likvidnost tržišta državnih obveznica i repo tržišta državnih obveznica.
- (25) Dionice se sve više uvršćuju u trgovanje na različita mjesta trgovanja u Uniji i trećim zemljama. Mnoga velika društva sa sjedištem u trećim zemljama također imaju dionice uvrštene u trgovanje na različitim mjestima trgovanja u Uniji. Radi učinkovitosti je primjereno izuzeti vrijednosne papire, čije je glavno mjesto trgovanja u trećoj zemlji, od određenih zahtjeva za obavješćivanjem i objavom.
- (26) Aktivnosti održavanja tržišta imaju ključnu ulogu pri osiguravanju likvidnosti na tržištima u Uniji, a održavatelji tržišta trebaju zauzimati kratke pozicije kako bi obavljali tu ulogu. Uvođenje zahtjeva koji se odnose na takve aktivnosti moglo bi značajno ograničiti njihovu aktivnost osiguravanja likvidnosti te imati značajan nepovoljan utjecaj na učinkovitost tržišta Unije. Osim toga, od održavatelja tržišta ne bi se očekivalo da zauzimaju značajne kratke pozicije osim tijekom kratkih razdoblja. Stoga je primjereno da se fizičke ili pravne osobe uključene u takve aktivnosti izuzmu iz zahtjeva koji bi mogli umanjiti njihovu sposobnost obavljanja takve funkcije i stoga nepovoljno utjecati na tržišta Unije. Kako bi navedeni zahtjevi obuhvatili istovjetne subjekte iz trećih zemalja potrebno je uvesti postupak procjene istovjetnosti tržišta trećih zemalja. Izuzeće bi se trebalo primjenjivati na različite vrste aktivnosti održavanja tržišta, ali ne za trgovanje za vlastiti račun. Također je primjereno izuzeti neke operacije na primarnom tržištu kao što su one povezane s državnim dužničkim instrumentima i stabilizacijskim mjerama jer su to važne aktivnosti koje podupiru učinkovito funkcioniranje tržišta. Nadležna tijela trebalo bi obavijestiti o primjeni izuzeća te ih ovlastiti da fizičkim ili pravnim osobama zabrane primjenu izuzeća ako one ne ispunjavaju odgovarajuće kriterije za primjenu izuzeća. Nadležna tijela također bi trebala moći zatražiti informacije od fizičkih ili pravnih osoba kako bi nadzirale njihovu primjenu izuzeća.

- (27) U slučaju nepovoljnih kretanja koja bi mogla ozbiljno ugroziti financijsku stabilnost ili tržišno povjerenje u državi članici ili Uniji, nadležna tijela trebala bi imati intervencijske ovlasti na temelju kojih mogu zahtijevati daljnju transparentnost ili uvesti privremena ograničenja kratke prodaje, transakcija kreditnim izvedenicama na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza iz državnih dužničkih instrumenata i ostalih transakcija kako bi spriječila nekontrolirani pad cijena financijskog instrumenta. Takve mjere mogle bi biti potrebne zbog niza nepovoljnih događaja ili kretanja, uključujući ne samo financijske ili ekonomske događaje, već i primjerice prirodne nesreće ili teroristička djela. Osim toga, do pojedinih nepovoljnih događaja ili kretanja koji zahtijevaju mjere moglo bi doći u pojedinoj državi članici bez prekograničnih učinaka. Navedene ovlasti trebaju biti dovoljno fleksibilne kako bi omogućile nadležnim tijelima rješavanje različitih vrsta iznimnih okolnosti. Pri donošenju tih mjera, nadležna tijela trebala bi na odgovarajući način voditi računa o načelu proporcionalnosti.
- (28) S obzirom na to da ova Uredba uređuje samo ograničenja kratke prodaje i kreditne izvedenice na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza s ciljem sprečavanja nekontroliranog pada cijene financijskog instrumenta, potreba za drugim vrstama ograničenja kao što su ograničenja pozicija ili proizvoda koji mogu prouzročiti ozbiljnu zabrinutost vezano za zaštitu ulagatelja, primjerenije je razmotrena u kontekstu revizije Direktive 2004/39/EZ od strane Komisije.
- (29) Iako je obično najprimjerenije da nadležna tijela nadziru tržišne uvjete te prva reagiraju na nepovoljan događaj ili kretanja donošenjem odluke o tome je li financijska stabilnost ili povjerenje tržišta ozbiljno ugroženo te je li potrebno poduzeti mjere za rješavanje takve situacije, trebalo bi s time povezane ovlasti te uvjete i postupke njihove primjene u najvećoj mogućoj mjeri uskladiti.
- (30) U slučaju značajnog pada cijene financijskog instrumenta na mjestu trgovanja nadležno tijelo trebalo bi također imati mogućnost privremeno ograničiti kratku prodaju financijskog instrumenta na tom mjestu koje se nalazi u njegovoj nadležnosti ili zahtijevati da ESMA ograniči takvu kratku prodaju u drugim nadležnostima radi mogućnosti hitne intervencije gdje je to primjereno te kratkoročnog sprečavanja nekontroliranog pada cijene određenog instrumenta. Nadležno tijelo također bi trebalo biti obvezno obavijestiti ESMA-u o takvim odlukama tako da ESMA može odmah obavijestiti nadležna tijela drugih država članica u kojima se trguje istim instrumentom na mjestima trgovanja, uskladiti donošenje mjera tih drugih država članica te, ako je potrebno, pomoći im pri postizanju sporazuma ili donošenja same odluke u skladu s člankom 19. Uredbe (EU) br. 1095/2010.
- (31) Kada nepovoljan događaj ili kretanje obuhvaća više od jedne države članice ili ima prekogranične učinke, primjerice ako je financijski instrument uvršten u trgovanje na različitim mjestima trgovanja u više različitih država članica, ključno je blisko savjetovanje i suradnja između nadležnih tijela. ESMA bi trebala imati ključnu ulogu usklađivanja u takvim situacijama te bi trebala pokušati osigurati dosljednost među nadležnim tijelima. Sastav ESMA-e, koji uključuje predstavnike nadležnih tijela, trebao bi pomoći pri obavljanju takve uloge. K tome, nadležna tijela trebala bi imati ovlasti donositi mjere kada je interveniranje u njihovom interesu.
- (32) Uz usklađivanje mjera nadležnih tijela, ESMA bi trebala osigurati da nadležna tijela donose samo nužne i razmjerne mjere. ESMA bi trebala moći nadležnim tijelima davati mišljenja o primjeni intervencijskih ovlasti.
- (33) Iako je često najprimjerenije da nadzor i brzu reakciju na nepovoljne događaje ili kretanja na tržištu obavljaju nadležna tijela, ESMA bi također trebala imati ovlasti za donošenje mjera kada kratka prodaja i druge povezane aktivnosti ugrožavaju pravilno funkcioniranje i integritet financijskih tržišta ili stabilnost cijelog ili dijela financijskog sustava u Uniji, kada postoje prekogranični učinci te nadležna tijela nisu donijela dostatne mjere za otklanjanje prijetnje. ESMA bi se trebala savjetovati s Europskim odborom za sistemske rizike (ESRB) osnovanim Uredbom (EU) br. 1092/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o makrobonitetnom nadzoru financijskog sustava Europske unije i osnivanju Europskog odbora za sistemske rizike⁽¹⁾, kada je to moguće, i s ostalim nadležnim tijelima kada učinci takvih mjera nadilaze financijska tržišta, kao što je to slučaj s robnim izvedenicama koji se upotrebljavaju za zaštitu fizičkih pozicija.
- (34) Ovlaсти ESMA-e u skladu s ovom Uredbom da ograniči kratku prodaju i druge povezane aktivnosti u iznimnim okolnostima u skladu su s člankom 9. stavkom 5. Uredbe (EU) br. 1095/2010. Navedene ovlasti ne bi trebale dovoditi u pitanje ovlasti ESMA-e u izvanrednim situacijama na temelju članka 18. Uredbe (EU) br. 1095/2010. Posebno, ESMA bi trebala moći donijeti pojedinačne odluke kojima se nadležnim tijelima nalaže donošenje mjera ili pojedinačnih odluka koje se odnose na sudionike na financijskom tržištu na temelju članka 18. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

⁽¹⁾ SL L 331, 15.12.2010., str. 1.

- (35) Upućivanja u ovoj Uredbi na članke 18. i 38. Uredbe (EU) br. 1095/2010 deklaratorne su naravi. Navedeni članci primjenjuju se i bez navedenih upućivanja.
- (36) Intervencijske ovlasti nadležnih tijela i ESMA-e da ograniče kratku prodaju, kreditne izvedenice na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza i druge transakcije trebale bi biti samo privremene naravi te bi se trebale upotrebljavati samo tijekom razdoblja i u opsegu koji je potreban za otklanjanje određene prijetnje.
- (37) Zbog posebnih rizika koji mogu nastati korištenjem kreditnih izvedenica na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza, takve transakcije zahtijevaju strogi nadzor nadležnih tijela. Posebno, nadležna tijela trebala bi, u posebnim slučajevima, imati ovlasti da zahtijevaju informacije od fizičkih ili pravnih osoba koje ulaze u takve transakcije o namjeni ulaska u takve transakcije.
- (38) ESMA-i bi trebalo dodijeliti ovlasti za provođenje istrage o izdanju ili postupku povezanom s kratkom prodajom ili korištenjem kreditnih izvedenica na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza kako bi se procijenilo predstavlja li to izdanje ili postupak potencijalnu prijetnju financijskoj stabilnosti ili povjerenju tržišta. ESMA bi trebala objaviti izvješće o nalazima takve istrage.
- (39) S obzirom na to da se neke od odredbi ove Uredbe primjenjuju na fizičke ili pravne osobe i aktivnosti u trećim zemljama, u određenim situacijama potrebna je suradnja nadležnih tijela i nadzornih tijela trećih zemalja. Nadležna tijela stoga bi trebala sklopiti sporazume s nadzornim tijelima trećih zemalja. ESMA bi trebala uskladiti pripremu takvih sporazuma o suradnji te razmjeni informacija primljenih od trećih zemalja među nadležnim tijelima.
- (40) Ova Uredba poštuje temeljna prava i pridržava se načela koja su posebno priznata u Ugovoru o funkcioniranju Europske unije (UFEU) te Povelji Europske unije o temeljnim pravima (Povelja), a posebno pravo na zaštitu osobnih podataka predviđeno člankom 16. UFEU-a te člankom 8. Povelje. Transparentnost povezana sa značajnim neto kratkim pozicijama, uključujući objavu pozicija iznad određenog praga, kada je to predviđeno ovom Uredbom, potrebna je zbog stabilnosti financijskog tržišta i zaštite ulagatelja. Takva transparentnost omogućit će regulatornim tijelima nadzor korištenja kratke prodaje u vezi sa strategijama zlorabe i nadzor učinaka kratke prodaje na pravilno funkcioniranje tržišta. K tome, navedena bi transparentnost mogla pomoći smanjenju nejednake informiranosti te tako osigurati da svi sudionici na tržištu budu primjereno informirani o opsegu u kojem takva kratka prodaja utječe na cijene. Sve razmjene ili prijenosi informacija nadležnih tijela trebali bi biti u skladu s pravilima o prijenosu osobnih podataka utvrđenima Direktivom 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom protoku takvih podataka ⁽¹⁾. Sve razmjene ili prijenosi informacija ESMA-e trebali bi biti u skladu s pravilima o prijenosu osobnih podataka utvrđenima Uredbom (EZ) br. 45/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2000. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama i tijelima Zajednice i o slobodnom kretanju takvih podataka ⁽²⁾, koja bi se trebala u potpunosti primjenjivati na obradu osobnih podataka za potrebe ove Uredbe.
- (41) Uzimajući u obzir načela navedena u Komunikaciji Komisije o jačanju sustava sankcija u sektoru financijskih usluga i pravnim aktima Unije donesenima na temelju nastavnog postupanja povezanog s tom Komunikacijom, države članice trebale bi odrediti pravila o sankcijama i administrativnim mjerama koje se primjenjuju na kršenje odredbi ove Uredbe te bi trebale osigurati njihovu provedbu. Navedene sankcije i administrativne mjere trebale bi biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće. One bi se trebale temeljiti na smjernicama koje je donijela ESMA radi promicanja konvergencije i prekogranične usklađenosti sustava sankcija u financijskom sektoru.
- (42) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe, provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji. Te bi se ovlasti trebale izvršavati u skladu s Uredbom (EZ) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije ⁽³⁾. Komisija bi trebala obavješćivati Europski parlament o napretku povezanom s odlukama koje određuju istovjetnost pravnih i nadzornih okvira trećih zemalja sa zahtjevima ove Uredbe.
- (43) Komisiji bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. UFEU-a u vezi s detaljima izračuna kratkih pozicija, kada fizička ili pravna osoba ima nepokrivenu poziciju u kreditnim izvedenicama na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza, obavješćivanjem ili objavom o pragovima te dodatnim određivanjem kriterija i čimbenika za određivanje u kojim slučajevima nepovoljan događaj ili kretanje predstavlja ozbiljnu prijetnju financijskoj stabilnosti ili povjerenju tržišta u državi članici ili Uniji. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada obavi odgovarajuća savjetovanja, uključujući na razini stručnjaka odgovarajućih institucija, tijela i agencija, prema potrebi.

⁽¹⁾ SL L 281, 23.11.1995., str. 31.

⁽²⁾ SL L 8, 12.1.2001., str. 1.

⁽³⁾ SL L 55, 28.2.2011., str. 13.

Prilikom pripreme i izrade delegiranih akata, Komisija bi trebala osigurati da se relevantni dokumenti Europskom parlamentu i Vijeću šalju istodobno, na vrijeme i na primjeren način.

(44) Komisija bi Europskom parlamentu i Vijeću trebala podnijeti izvješće o procjeni primjerenosti predviđenih pravila o kojima treba obavješćivati i koje treba objaviti, o djelovanju ograničenja i zahtjeva povezanih s transparentnošću neto kratkih pozicija te o potrebi dodatnih ograničenja ili uvjeta vezano za kratku prodaju ili kreditne izvedenice na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza.

(45) S obzirom na to da ciljeve ove Uredbe ne mogu dostatno ostvariti države članice, iako su nadležna tijela u boljem položaju za obavljanje nadzora tržišnih kretanja te ih bolje poznaju, cjelokupan utjecaj problema povezanih s kratkom prodajom i kreditnim izvedenicama na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza može se u potpunosti sagledati samo u kontekstu Unije te se stoga ti ciljevi na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.

(46) S obzirom na to da su neke države članice već uvele ograničenja kratke prodaje te s obzirom na to da su ovom Uredbom predviđeni delegirani akti i obvezujući tehnički standardi koje bi trebalo prije usvojiti kako bi bila moguća njezina učinkovita primjena, potrebno je predvidjeti dostatno prijelazno razdoblje. S obzirom na to da je bitno prije 1. studenoga 2012. odrediti bitne elemente koji nisu ključni, a koji će olakšati usklađenost tržišnih sudionika s ovom Uredbom te njezinu provedbu od strane nadležnih tijela, također je potrebno osigurati Komisiji sredstva za donošenje tehničkih standarda i delegiranih akata prije tog datuma,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

POGLAVLJE I.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Područje primjene

1. Ova se Uredba primjenjuje na sljedeće:

(a) financijske instrumente u smislu članka 2. stavka 1. točke (a) koji su uvršteni u trgovanje na mjestu trgovanja u Uniji, uključujući instrumente kojima se trguje izvan mjesta trgovanja;

(b) izvedenice iz točaka od 4. do 10. odjeljka C Priloga I. Direktivi 2004/39/EZ koji se odnose na financijske instrumente iz točke (a) ili na izdavatelja tih financijskih instrumenata, uključujući izvedenice kojima se trguje izvan mjesta trgovanja;

(c) dužničke instrumente koje je izdala država članica ili Unija i izvedenice iz točaka od 4. do 10. odjeljka C Priloga I. Direktivi 2004/39/EZ koji se odnose ili su povezani s dužničkim instrumentima koje je izdala država članica ili Unija.

2. Članci 18. i 20. te od 23. do 30. primjenjuju se na sve financijske instrumente u smislu članka 2. stavka 1. točke (a).

Članak 2.

Definicije

1. Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

(a) „financijski instrument” znači instrument naveden u odjeljku C Priloga I. Direktivi 2004/39/EZ;

(b) „kratka prodaja” u vezi s dionicom ili dužničkim instrumentom znači svaka prodaja dionice ili dužničkog instrumenta koju prodavatelj ne posjeduje u trenutku sklapanja ugovora o prodaji uključujući prodaju kada je u trenutku sklapanja ugovora o prodaji prodavatelj posudio ili je ugovorio posuditi dionicu ili dužnički instrument za isporuku pri namiri, što ne uključuje:

i. prodaju od strane jedne ili druge strane u okviru repo ugovora pri čemu se jedna strana obvezala prodati drugoj vrijednosni papir po određenoj cijeni uz obvezu druge strane da će joj prodati natrag vrijednosni papir na neki budući datum po drugoj određenoj cijeni;

ii. prijenos vrijednosnih papira u okviru sporazuma o pozajmljivanju vrijednosnih papira; ili

iii. ugovaranje budućnosnog ugovora ili sklapanje drugog ugovora o izvedenicama pri čemu se ugovara prodaja vrijednosnog papira po određenoj cijeni na neki budući datum;

(c) „kreditna izvedenica na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza” znači ugovor o izvedenicama u kojem jedna strana plaća naknadu drugoj strani u zamjenu za plaćanje ili drugu korist u slučaju kreditnog događaja povezanog s odgovarajućim subjektom i svakog drugog nastanka statusa neispunjavanja obveza povezanog s tim ugovorom o izvedenicama koji ima sličan ekonomski učinak;

(d) „izdavatelj državnog dužničkog instrumenta” znači bilo koji od sljedećih subjekata koji izdaju dužnički instrument:

i. Unija;

- ii. država članica, uključujući vladine odjele, agencije ili društva posebne namjene države članice;
 - iii. u slučaju savezne države članice, neka od saveznih članica;
 - iv. društvo posebne namjene više država članica;
 - v. međunarodna financijska institucija koju osnuju dvije ili više država članica koja ima namjenu prikupljanja financijskih sredstava i pružanja financijske pomoći u korist svojih članova koji se nalaze u teškim financijskim problemima ili im prijete teški financijski problemi; ili
 - vi. Europska investicijska banka;
- (e) „kreditna izvedenica na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza iz državnih dužničkih instrumenata” znači kreditna izvedenica na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza kod koje se plaćanje ili druga korist plaćaju u slučaju kreditnog događaja ili nastanka statusa neispunjavanja obveza u vezi s izdavateljem državnog dužničkog instrumenta;
- (f) „državni dužnički instrument” znači dužnički instrument koji je izdao izdavatelj državnog vrijednosnog papira;
- (g) „izdani državni dužnički instrument” znači svi državni dužnički instrumenti koje izda izdavatelj državnog dužničkog instrumenta koji nisu otkupljeni;
- (h) „izdani dionički kapital” u vezi s društvom znači ukupne redovne i povlaštene dionice koje je izdalo društvo, ali ne uključuje zamjenjive dužničke vrijednosne papire;
- (i) „matična država članica” znači:
- i. u vezi s investicijskim društvima u smislu članka 4. stavka 1. točke 1. Direktive 2004/39/EZ ili u vezi s uređenim tržištem u smislu članka 4. stavka 1. točke 14. Direktive 2004/39/EZ, matična država članica u smislu članka 4. stavka 1. točke 20. Direktive 2004/39/EZ;
 - ii. u vezi s kreditnim institucijama matična država članica u smislu članka 4. točke 7. Direktive 2006/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2006. o osnivanju i obavljanju djelatnosti kreditnih institucija ⁽¹⁾;
 - iii. u vezi s pravnim osobama na koje se ne odnosi točka i. ili ii., država članica u kojoj se nalazi njihovo sjedište ili, ako nema sjedišta, država članica u kojoj ima glavno predstavništvo;
 - iv. u vezi s fizičkim osobama, država članica u kojoj se nalazi sjedište te osobe ili, ako nema sjedišta, država članica u kojoj je ta osoba rezident;
- (j) „odgovarajuće nadležno tijelo” znači:
- i. u vezi s državnim dužničkim instrumentom države članice ili, u slučaju savezne države članice, u vezi s državnim dužničkim instrumentom jedne od saveznih jedinica u državi članici, ili kreditnom izvedenicom na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza u vezi s državom članicom ili saveznom jedinicom, nadležno tijelo te države članice;
 - ii. u vezi s državnim dužničkim instrumentom Unije ili kreditnom izvedenicom Unije na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza, nadležno tijelo u nadležnosti u kojoj se nalazi odjel koji je izdao dužnički vrijednosni papir;
 - iii. u vezi s državnim dužničkim instrumentom više država članica koje djeluju preko društva posebne namjene ili kreditnim izvedenicama na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza koje su povezane s tim društvom posebne namjene, nadležno tijelo u čijoj je nadležnosti to društvo posebne namjene osnovano;
 - iv. u vezi s državnim dužničkim instrumentom međunarodne financijske institucije koju su osnovale dvije ili više država članica čija je namjena financiranje ili pružanje financijske pomoći u korist njezinih članova koji se nalaze u teškim financijskim problemima ili im prijete teški financijski problemi, nadležno tijelo u nadležnosti u kojoj je međunarodna financijska institucija osnovana;
 - v. u vezi s financijskim instrumentom koji nije instrument iz točaka od i. do iv., nadležno tijelo za taj financijski instrument kako je utvrđeno u članku 2. točki 7. Uredbe Komisije (EZ) br. 1287/2006 ⁽²⁾ i određeno u skladu s poglavljem III. ove Uredbe;
 - vi. u vezi s financijskim instrumentima koji nisu pokriveni točkama od i. do v., nadležno tijelo države članice u kojoj je financijski instrument prvi put uvršten u trgovanje na mjestu trgovanja;
 - vii. u vezi s dužničkim instrumentom koji je izdala Europska investicijska banka, nadležno tijelo države članice u kojoj je smještena Europska investicijska banka;

⁽¹⁾ SL L 177, 30.6.2006., str. 1.

⁽²⁾ Uredba Komisije (EZ) br. 1287/2006 od 10. kolovoza 2006. o provedbi Direktive 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u vezi s obvezom vođenja evidencija investicijskih društava, izvještavanjem o transakcijama, transparentnosti tržišta, uvrštavanjem financijskih instrumenata za trgovanje i određenim pojmovima za potrebe navedene Direktive (SL L 241, 2.9.2006., str. 1.).

(k) „aktivnosti održavanja tržišta” znači aktivnosti investicijskog društva, kreditne institucije ili subjekta iz treće zemlje ili društva iz članka 2. stavka 1. točke (l) Direktive 2004/39/EZ, koje je član mjesta trgovanja ili tržišta treće zemlje čiji je pravni i nadzorni okvir Komisija u skladu s člankom 17. stavkom 2. proglasila istovjetnim kada, u vezi s financijskim instrumentom, bilo da se njime trguje na mjestu trgovanja ili izvan njega, djeluje u vlastito ime te u jednom od sljedećih svojstava:

i. obavlja jasne, istovremene ponude na kupnju i na prodaju usporedive veličine te po konkurentnim cijenama što rezultira redovitom i stalnom likvidnošću na tržištu;

ii. kao dio svog uobičajenog poslovanja ispunjava naloge klijenata ili kao odgovor na zahtjev klijenata za trgovanjem;

iii. štiti pozicije koje proizlaze iz obavljanja zadaća iz točaka i. i ii.;

(l) „mjesto trgovanja” znači uređeno tržište u smislu članka 4. stavka 1. točke 14. Direktive 2004/39/EZ ili multilateralna trgovinska platforma u smislu članka 4. stavka 1. točke 15. Direktive 2004/39/EZ;

(m) „glavno mjesto trgovanja” u vezi s dionicama znači mjesto trgovanja na kojem je promet tom dionicom najveći;

(n) „ovlašteni primarni diler” znači fizička ili pravna osoba koja je potpisala sporazum s izdavateljem državnih dužničkih instrumenata ili koja je formalno priznata kao primarni diler od strane izdavatelja državnih dužničkih instrumenata ili u njegovo ime te koja se u skladu s tim sporazumom ili priznanjem obvezala djelovati u vlastito ime pri operacijama na primarnom ili sekundarnom tržištu dužničkim instrumentima koje je izdao taj izdavatelj;

(o) „središnja druga ugovorna strana” znači pravni subjekt koji posreduje među drugim ugovornim stranama ugovora s kojima se trguje na jednom ili više financijskih tržišta te postaje kupac za svakog prodavatelja i prodavatelj za svakog kupca te je odgovorna za poslovanje sustava poravnjanja;

(p) „dan trgovanja” znači dan trgovanja iz članka 4. Uredbe (EZ) br. 1287/2006;

(q) „promet” dionice znači promet u smislu članka 2. točke 9. Uredbe (EZ) br. 1287/2006.

2. Komisiju je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 42. kojima se određuju definicije određene u stavku 1. ovog članka, a posebno kada se smatra da fizička ili pravna

osoba posjeduju financijski instrument za potrebe definiranja kratke prodaje iz stavka 1. točke (b).

Članak 3.

Kratke i duge pozicije

1. Za potrebe ove Uredbe kratkom pozicijom se smatra pozicija povezana s izdanim dioničkim kapitalom ili izdanim državnim dužničkim instrumentom koja proizlazi iz:

(a) kratke prodaje dionica koje je izdalo pojedino društvo ili dužničkog instrumenta koji je izdao pojedini izdavatelj državnih dužničkih instrumenata; ili

(b) ugovaranje transakcije kojom se stvara ili je povezana s financijskim instrumentom koji nije financijski instrument iz točke (a) pri čemu je učinak ili jedan od učinaka transakcije da fizička ili pravna osoba koja ugovara transakciju u slučaju pada cijene ili vrijednosti dionice ili dužničkog instrumenta ostvari financijsku korist.

2. Za potrebe ove Uredbe dugom pozicijom se smatra pozicija povezana s izdanim dioničkim kapitalom ili izdanim državnim dužničkim instrumentom koja proizlazi iz:

(a) držanja dionice koju je izdalo pojedino društvo ili dužničkog instrumenta koji je izdao izdavatelj državnog dužničkog instrumenta;

(b) ugovaranja transakcije kojom se stvara ili je povezana s financijskim instrumentom koji nije financijski instrument iz točke (a) pri čemu je učinak ili jedan od učinaka transakcije da fizička ili pravna osoba koja ugovara transakciju u slučaju rasta cijene ili vrijednosti dionice ili dužničkog instrumenta ostvari financijsku korist.

3. Za potrebe stavaka 1. i 2. izračun kratke i duge pozicije u vezi sa svim pozicijama koje određena osoba neizravno ima, uključujući putem ili preko svih indeksa, košarice vrijednosnih papira, sudjelovanja u fondovima čijim se udjelima trguje na uređenom tržištu ili sličnim subjektima, određuje određena fizička ili pravna osoba pri čemu razumno poštuje javno dostupne informacije o sastavu određenih indeksa ili košarica vrijednosnih papira ili sudjelovanja u određenim fondovima čijim se udjelima trguje na uređenom tržištu ili sličnim subjektima. Pri izračunu takve kratke ili duge pozicije niti od jedne osobe ne smije se zahtijevati da u realnom vremenu dođe do informacija o tom sastavu.

Za potrebe stavaka 1. i 2. izračun kratke ili duge pozicije u državnim dužničkim instrumentima uključuje sve kreditne izvedenice na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza iz državnih dužničkih instrumenata koje se odnose na izdavatelja državnih dužničkih instrumenata.

4. Za potrebe ove Uredbe pozicija koja preostaje po odbitku duge pozicije koju ima fizička ili pravna osoba u izdanom dioničkom kapitalom od svih kratkih pozicija koje ta fizička ili pravna osoba ima u istom tom kapitalu smatra se neto kratkom pozicijom u izdanom dioničkom kapitalu određenog društva.

5. Za potrebe ove Uredbe pozicija koja preostaje po odbitku duge pozicije koju ima fizička ili pravna osoba u izdanom državnom dužničkom instrumentu i sve duge pozicije u dužničkom instrumentu izdavatelja državnih dužničkih instrumenata čija je cijena u snažnoj korelaciji s cijenom određenog državnog dužničkog instrumenta iz svih kratkih pozicija koje ta fizička ili pravna osoba u tom državnom dužničkom instrumentu smatra se neto kratkom pozicijom izdanih državnih dužničkih instrumenata određenog izdavatelja državnih dužničkih instrumenata.

6. Izračun stanja državnih dužničkih instrumenata u skladu sa stavcima od 1. do 5. obavlja se za svakog pojedinačnog izdavatelja državnih dužničkih instrumenata čak i ako državne dužničke instrumente u ime izdavatelja državnih dužničkih instrumenata izdaju odvojeni subjekti.

7. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 42. kojima se određuju:

- (a) slučajevi kada se smatra da fizička ili pravna osoba drži dionice ili dužničke instrumente za potrebe stavka 2.;
- (b) slučajevi kada fizička ili pravna osoba ima neto kratku poziciju za potrebe stavaka 4. i 5. te metoda izračuna takvih pozicija;
- (c) metoda izračuna pozicija za potrebe stavaka 3., 4., i 5. kada različiti subjekti u grupi imaju kratke ili duge pozicije ili za aktivnosti upravljanja fondovima u vezi s više fondova.

Za potrebe prvog podstavka točke (c), metodom izračuna posebno se uzima u obzir jesu li u vezi s određenim izdavateljem upotrebljavane različite investicijske strategije od strane više od jednog zasebnog fonda kojima upravlja isti upravitelj, jesu li upotrebljavane iste investicijske strategije u vezi s određenim izdavateljem od strane više od jednog fonda te upravlja li se više od jednim portfeljem u istom subjektu na diskrecijskoj osnovi upotrebom istih investicijskih strategija u vezi s određenim izdavateljem.

Članak 4.

Nepokrivena pozicija u kreditnim izvedenicama na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza iz državnih dužničkih instrumenata

1. Za potrebe ove Uredbe smatra se da fizička ili pravna osoba ima nepokrivenu poziciju u kreditnim izvedenicama na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza iz državnih

dužničkih instrumenata ako kreditna izvedenica na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza iz državnih dužničkih instrumenata ne služi kao zaštita od:

- (a) rizika nastanka statusa neispunjavanja obveza izdavatelja ako fizička ili pravna osoba ima dugu poziciju u državnim dužničkim instrumentima tog izdavatelja na koje se odnosi kreditna izvedenica na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza iz državnih dužničkih instrumenata;
- (b) rizika pada vrijednosti državnih dužničkih instrumenata ako fizička ili pravna osoba ima imovinu ili podliježe obvezama, uključujući, bez ograničenja, financijske ugovore, portfelj imovine ili financijskih obveza čija vrijednost korelira s vrijednošću državnih dužničkih instrumenata.

2. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 42. kojima se određuju, za potrebe stavka 1. ovog članka:

- (a) slučajevi u kojima se transakcije s kreditnim izvedenicama na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza iz državnih dužničkih instrumenata smatraju zaštitom od rizika nastanka statusa neispunjavanja obveza ili rizika pada vrijednosti državnih dužničkih instrumenata te metoda izračuna nepokrivene pozicije u kreditnim izvedenicama na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza iz državnih dužničkih instrumenata;
- (b) metoda izračuna pozicija ako različiti subjekti u grupi imaju duge ili kratke pozicije ili za aktivnosti upravljanja fondovima u vezi s više fondova.

POGLAVLJE II.

TRANSPARENTNOST NETO KRATKIH POZICIJA

Članak 5.

Obavješćivanje nadležnih tijela o značajnim neto kratkim pozicijama u dionicama

1. Fizička ili pravna osoba koja ima neto kratku poziciju u izdanom kapitalu društva čije su dionice uvrštene u trgovanje na mjestu trgovanja obavješćuje odgovarajuća nadležna tijela, u skladu s člankom 9. kada pozicija dosegne ili padne ispod praga određenog za obavješćivanje iz stavka 2. ovog članka.

2. Prag određen za obavješćivanje je postotak koji je jednak 0,2 % izdanog dioničkog kapitala određenog društva te svakih 0,1 % preko toga.

3. Europsko nadzorno tijelo (Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala) (ESMA) može Komisiji dostaviti mišljenje o prilagodbi pragova iz stavka 2., uzimajući u obzir kretanja na financijskim tržištima.

4. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 42. kojima se mijenjaju pragovi iz stavka 2. ovog članka, uzimajući u obzir kretanja na financijskim tržištima.

Članak 6.

Objava značajnih neto kratkih pozicija u dionicama

1. Fizička ili pravna osoba koja ima neto kratku poziciju u izdanom kapitalu društva čije su dionice uvrštene u trgovanje na mjestu trgovanja u skladu s člankom 9. objavljuje detalje o toj poziciji javnosti kada pozicija dosegne ili padne ispod praga određenog za objavu iz stavka 2. ovog članka.

2. Prag određen za objavu je postotak koji je jednak 0,5 % izdanog dioničkog kapitala određenog društva te svakih 0,1 % preko toga.

3. ESMA može Komisiji dostaviti mišljenje o prilagodbi pragova iz stavka 2., uzimajući u obzir kretanja na financijskim tržištima.

4. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 42. kojima se mijenjaju pragovi iz stavka 2. ovog članka, uzimajući u obzir kretanja na financijskim tržištima.

5. Ovim se člankom ne dovode u pitanje zakoni i drugi propisi doneseni u vezi s preuzimanjima, spajanjima i drugim transakcijama koje utječu na vlasništvo ili kontrolu društava koja reguliraju nadzorna tijela koja su imenovala države članice u skladu s člankom 4. Direktive 2004/25/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o ponudama za preuzimanje ⁽¹⁾ kojima se zahtjeva objava kratkih pozicija koja prelazi okvire zahtjeva iz ovog članka.

Članak 7.

Obavješćivanje nadležnih tijela o značajnim neto kratkim pozicijama u državnim dužničkim instrumentima

1. Fizička ili pravna osoba koja ima neto kratku poziciju u izdanim državnim dužničkim instrumentima obavješćuje odgovarajuće nadležno tijelo u skladu s člankom 9. kada ta pozicija dosegne ili padne ispod praga određenog za obavješćivanje za određenog izdavatelja državnih dužničkih instrumenata.

2. Pragovi određeni za obavješćivanje sastoje se od početnog iznosa te zatim dodatnih razina koji se odnose na pojedinog izdavatelja državnih dužničkih instrumenata kako je navedeno u mjerama koje je donijela Komisija u skladu sa stavkom 3. ESMA na svojoj internetskoj stranici objavljuje pragove za obavješćivanje za svaku državu članicu.

3. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 42. kojima se određuju iznosi i dodatne razine iz stavka 2. ovog članka.

⁽¹⁾ SL L 142, 30.4.2004., str. 12.

Komisija:

(a) osigurava da pragovi nisu postavljeni na razini koja zahtijeva obavješćivanje o pozicijama minimalne vrijednosti;

(b) uzima u obzir iznos nepodmirenih izdanih državnih dužničkih instrumenata za svakog izdavatelja državnih dužničkih instrumenata te prosječni obujam pozicija sudionika na tržištu u vezi s državnim dužničkim instrumentima tog izdavatelja državnih dužničkih instrumenata; i

(c) uzima u obzir likvidnost svakog tržišta državnim obveznicama.

Članak 8.

Obavješćivanje nadležnih tijela o nepokrivenim pozicijama u kreditnim izvedenicama na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza iz državnih dužničkih instrumenata

Kada nadležno tijelo privremeno obustavi ograničenja u skladu s člankom 14. stavkom 2., fizičke ili pravne osobe koje imaju nepokrivenu poziciju u kreditnim izvedenicama na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza iz državnih dužničkih instrumenata obavješćuju nadležno tijelo kada navedena pozicija dosegne ili padne ispod praga određenog za obavješćivanje za izdavatelja državnih dužničkih instrumenata kako je određeno u skladu s člankom 7.

Članak 9.

Metoda obavješćivanja i objave

1. U svakoj obavijesti ili objavi u skladu s člancima 5., 6., 7. ili 8. navode se detalji o identitetu fizičke ili pravne osobe koja ima određenu poziciju, opsegu određene pozicije, izdavatelju s kojim je povezana određena pozicija te datum na koji je određena pozicija ostvarena, promijenjena ili zatvorena.

Za potrebe članaka 5., 6., 7. i 8. fizičke ili pravne osobe koje imaju značajne neto pozicije obvezne su tijekom razdoblja od pet godina voditi evidenciju o bruto pozicijama koje čine značajnu neto kratku poziciju.

2. Relevantno vrijeme za izračun neto kratke pozicije je ponoć na kraju dana trgovanja tijekom kojeg fizička ili pravna osoba ima određenu poziciju. To se vrijeme primjenjuje na sve transakcije neovisno o upotrebljavanju sredstava trgovanja, uključujući transakcije izvršene putem ručnog ili automatiziranog trgovanja te neovisno o tome jesu li transakcije obavljene tijekom redovnog vremena trgovanja. Obavijest ili objava dostavlja se najkasnije u 15.30 sati sljedećeg dana trgovanja. Vremena navedena u ovom stavku izračunavaju se u skladu s vremenom u državi članici odgovarajućeg nadležnog tijela koje treba obavijestiti o određenoj poziciji.

3. Obavješćivanje odgovarajućeg nadležnog tijela o informacijama osigurava povjerljivost informacija te ima ugrađen mehanizam za provjeru autentičnosti izvora obavijesti.

4. Objava informacija navedenih u članku 6. obavlja se na način koji osigurava brz i nediskriminirajući pristup informacijama. Navedene se informacije objavljuju na središnjoj internetskoj stranici kojom upravlja ili ju nadzire odgovarajuće nadležno tijelo. Nadležna tijela obavješćuju ESMA-u o adresi navedene internetske stranice koja pak uspostavlja vezu prema svim takvim središnjim internetskim stranicama na svojoj internetskoj stranici.

5. Kako bi se osigurala dosljedna primjena ovog članka ESMA priprema nacrt regulatornih tehničkih standarda kojima se određuju detalji o informacijama koje je potrebno osigurati za potrebe stavka 1.

ESMA dostavlja navedeni nacrt regulatornih tehničkih standarda Komisiji do 31. ožujka 2012.

Komisija je ovlaštena donijeti regulatorne tehničke standarde iz prvog podstavka u skladu s člancima od 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

6. Kako bi se osigurali jedinstveni uvjeti primjene stavka 4., ESMA priprema nacrt provedbenih tehničkih standarda u kojima se navode sredstva putem kojih se informacije mogu objaviti javnosti.

ESMA dostavlja navedeni nacrt provedbenih tehničkih standarda Komisiji do 31. ožujka 2012.

Komisija je ovlaštena donijeti provedbene tehničke standarde iz prvog podstavka u skladu s člankom 15. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

Članak 10.

Primjena zahtjeva koji se odnose na obavješćivanje i objavu

Zahtjevi koji se odnose na obavješćivanje i objavu u skladu s člancima 5., 6., 7. i 8. primjenjuju se na fizičke i pravne osobe koje su rezidenti ili su osnovane u Uniji ili trećoj zemlji.

Članak 11.

Informacije koje se dostavljaju ESMA-i

1. Nadležna tijela svaka tri mjeseca dostavljaju ESMA-i sažetak informacija o neto kratkim pozicijama u izdanom dioničkom kapitalu, izdanim državnim dužničkim instrumentima te o nepokrivenim pozicijama u kreditnim izvedenicama na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza iz državnih dužničkih instrumenata za koje je ona odgovarajuće nadležno tijelo te prima obavijesti u skladu s člancima 5., 7. i 8.

2. Kako bi obavljala svoje zadaće u skladu s ovom Uredbom, ESMA u bilo kojem trenutku može od svakog odgovarajućeg nadležnog tijela zatražiti dodatne informacije o neto kratkim pozicijama u izdanom dioničkom kapitalu te izdanim državnim dužničkim instrumentima ili o nepokrivenim pozicijama u kreditnim izvedenicama na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza iz državnih dužničkih instrumenata.

Nadležno tijelo dostavlja ESMA-i zahtijevane informacije najkasnije u roku od sedam kalendarskih dana. U slučaju nepovoljnih događaja ili kretanja koji bi predstavljali ozbiljnu prijetnju financijskoj stabilnosti ili povjerenju tržišta u određenoj državi članici ili drugoj državi članici, nadležno tijelo dostavlja ESMA-i u roku od 24 sata sve raspoložive informacije na temelju zahtjeva koji se odnosi na obavješćivanje prema člancima 5., 7., i 8.

3. Kako bi se osigurala dosljedna primjena ovog članka ESMA priprema nacrt regulatornih tehničkih standarda kojima određuje detalje informacija koje se dostavljaju u skladu sa stavkom 1. i 2.

ESMA dostavlja navedeni nacrt regulatornih tehničkih standarda Komisiji do 31. ožujka 2012.

Komisija je ovlaštena donijeti regulatorne tehničke standarde iz prvog podstavka u skladu s člancima od 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

4. Kako bi se osigurali jedinstveni uvjeti primjene stavka 1. ESMA priprema nacrt provedbenih tehničkih standarda u kojima se definira oblik informacija koje se dostavljaju u skladu sa stavcima 1. i 2.

ESMA dostavlja navedeni nacrt provedbenih tehničkih standarda Komisiji do 31. ožujka 2012.

Komisija je ovlaštena donijeti provedbene tehničke standarde iz prvog podstavka u skladu s člankom 15. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

POGLAVLJE III.

NEPOKRIVENE KRATKE PRODAJE

Članak 12.

Ograničenja nepokrivenih kratkih prodaja dionica

1. Fizička ili pravna osoba može ugovoriti kratku prodaju dionice koja je uvrštena u trgovanje na mjestu trgovanja samo ako je ispunjen jedan od sljedećih uvjeta:

(a) fizička ili pravna osoba pozajmila je dionicu ili je predviđela druge alternativne mjere sličnog pravnog učinka;

(b) fizička ili pravna osoba sklopila je sporazum o pozajmljivanju dionice ili u skladu s ugovornim ili stvarnim pravom ima drugi u potpunosti izvršiv zahtjev za prijenos vlasništva odgovarajućeg broja vrijednosnih papira iste kategorije tako da je namiru moguće izvršiti u roku;

(c) fizička ili pravna osoba ima dogovor s trećom osobom na temelju kojeg treća osoba potvrđuje da je dionica raspoloživa te da je poduzela potrebne mjere prema trećim osobama kako bi fizička ili pravna osoba opravdano očekivala da namira može biti izvršena u roku.

2. Kako bi se osigurali jedinstveni uvjeti primjene stavka 1., ESMA priprema nacrt provedbenih tehničkih standarda kojima određuje vrste sporazuma, aranžmana i mjera koje na odgovarajući način osiguravaju raspoloživost dionice za namiru. ESMA pri određivanju potrebnih mjera kako bi se opravdano očekivalo da namira može biti izvršena u roku uzima u obzir, između ostalog, dnevnu trgovinu i likvidnost dionica.

ESMA dostavlja navedeni nacrt provedbenih tehničkih standarda Komisiji do 31. ožujka 2012.

Komisija je ovlaštena donijeti provedbene tehničke standarde iz prvog podstavka u skladu s člankom 15. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

Članak 13.

Ograničenja nepokrivenih kratkih prodaja državnih dužničkih instrumenata

1. Fizička ili pravna osoba može ugovoriti kratku prodaju državnih dužničkih instrumenata samo ako je ispunjen jedan od sljedećih uvjeta:

(a) fizička ili pravna osoba pozajmila je državni dužnički instrument ili je predvidjela druge alternativne mjere sličnog pravnog učinka;

(b) fizička ili pravna osoba sklopila je sporazum o pozajmljivanju državnog dužničkog instrumenta ili u skladu s ugovornim ili stvarnim pravom ima drugi u potpunosti izvršiv zahtjev za prijenos vlasništva odgovarajućeg broja vrijednosnih papira iste kategorije tako da je namiru moguće izvršiti u roku;

(c) fizička ili pravna osoba ima aranžman s trećom stranom na temelju kojeg treća strana potvrđuje da je državni dužnički instrument raspoloživ te da je poduzela potrebne mjere prema trećim stranama kako bi fizička ili pravna osoba opravdano očekivala da namira može biti izvršena u roku.

2. Ograničenja iz stavka 1. ne primjenjuju se ako su transakcije namijenjene zaštiti duge pozicije u dužničkim instrumentima izdavatelja čija je cijena visoko korelirana s cijenom određenog državnog dužničkog instrumenta.

3. Kada likvidnost državnog dužničkog instrumenta padne ispod praga određenog u skladu s metodologijom iz stavka 4., nadležno tijelo može privremeno obustaviti ograničenja iz stavka 1. Nadležno tijelo obavješćuje ESMA-u i druga nadležna tijela o predloženoj obustavi prije obustavljanja tih ograničenja.

Obustava vrijedi tijekom početnog razdoblja od najviše šest mjeseci od dana njezine objave na internetskoj stranici odgovarajućeg nadležnog tijela. Obustava se može produžiti za razdoblja od najviše šest mjeseci ako razlozi za obustavu nastave postojati. Ako se obustava ne produži do kraja početnog razdoblja ili svakog drugog naknadno produženog razdoblja ona automatski prestaje važiti.

ESMA u roku od 24 sata od obavješćivanja nadležnog tijela izdaje mišljenje na temelju stavka 4. o predloženoj obustavi ili produženju obustave. Mišljenje se objavljuje na internetskoj stranici ESMA-e.

4. Komisija donosi delegirane akte u skladu s člankom 42. kojima se određuju parametri i metode za izračun praga likvidnosti iz stavka 3. ovog članka u vezi s izdanim državnim dužničkim instrumentima.

Parametri i metode pomoću kojih države članice izračunavaju navedeni prag određuju se tako da prijedeni prag predstavlja značajan pad u odnosu na prosječnu likvidnost određenog državnog dužničkog instrumenta.

Prag se određuje na temelju objektivnih kriterija specifičnih za određeno tržište državnih dužničkih instrumenata, uključujući i ukupan iznos nepodmirenog izdanog državnog duga za svakog izdavatelja dužničkih vrijednosnih papira.

5. Kako bi se osigurali jedinstveni uvjeti primjene stavka 1. ESMA može pripremiti nacrt tehničkih standarda kako bi se utvrdile vrste sporazuma ili aranžmana koji na odgovarajući način osiguravaju da državni dužnički instrument bude raspoloživ za namiru. ESMA posebno uzima u obzir potrebu zaštite likvidnosti tržišta, a posebno tržišta državnih obveznica i repo tržišta državnih obveznica.

ESMA dostavlja navedeni nacrt provedbenih tehničkih standarda Komisiji do 31. ožujka 2012.

Komisija je ovlaštena donijeti provedbene tehničke standarde iz prvog podstavka u skladu s člankom 15. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

Članak 14.

Ograničenja nepokrivenih kreditnih izvedenica na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza iz državnih dužničkih instrumenata

1. Fizička ili pravna osoba može ugovoriti transakcije s kreditnim izvedenicama na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza iz državnih dužničkih instrumenata samo ako te transakcije ne dovode do nepokrivene pozicije u kreditnoj izvedenici na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza iz državnih dužničkih instrumenata iz članka 4.

2. Nadležno tijelo može privremeno obustaviti ograničenja iz stavka 1. ako ima utemeljene razloge smatrati da njegovo tržište državnih dužničkih instrumenata ne funkcionira na odgovarajući način te da takva ograničenja mogu imati negativan utjecaj na tržište kreditnih izvedenica na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza iz državnih dužničkih instrumenata, posebno povećavanjem troška zaduživanja za izdavatelje državnih dužničkih instrumenata ili utječući na sposobnost izdavatelja državnih dužničkih instrumenata da izdaju nove vrijednosne papire. Ti se razlozi temelje na sljedećim pokazateljima:

- (a) visoka ili rastuća kamatna stopa na državne dužničke instrumente;
- (b) povećanje razlike kamatnih stopa na državne dužničke instrumente u usporedbi s državnim dužničkim instrumentima drugih izdavatelja državnih dužničkih instrumenata;
- (c) povećanje razlike među kreditnim izvedenicama na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza iz državnih dužničkih instrumenata u usporedbi s vlastitom krivuljom te u usporedbi s drugim izdavateljima državnih dužničkih instrumenata;
- (d) pravodobnost povratka cijene državnih dužničkih instrumenata na njihovu početnu uravnoteženu vrijednost nakon opsežnog trgovanja;
- (e) iznosi državnih dužničkih instrumenata kojima se može trgovati.

Nadležno tijelo može koristiti i druge pokazatelje osim onih navedenih u prvom podstavku točkama od (a) do (e).

Prije obustave ograničenja u skladu s ovim člankom odgovarajuće nadležno tijelo obavješćuje ESMA-u i ostala nadležna tijela o predloženoj obustavi te razlozima na kojima se ona temelji.

Obustava vrijedi tijekom početnog razdoblja od najviše 12 mjeseci od dana njezine objave na internetskoj stranici određenog nadležnog tijela. Obustava se može produžiti za razdoblja od najviše šest mjeseci ako razlozi za obustavu nastave postojati. Ako se obustava ne produži do kraja početnog razdoblja ili svakog drugog naknadno produženog razdoblja ona automatski prestaje važiti.

ESMA, u roku od 24 sata od obavješćivanja nadležnog tijela, izdaje mišljenje o predloženoj obustavi ili produženju obustave neovisno o tome temelji li nadležno tijelo obustavu na pokazateljima navedenim u prvom podstavku točkama od (a) do (e) ili drugim pokazateljima. Ako se planirana obustava ili produženje obustave temelje na drugom podstavku, mišljenje također uključuje procjenu pokazatelja kojima se koristi nadležno tijelo. Mišljenje se objavljuje na internetskoj stranici ESMA-e.

Članak 15.

Postupci pokrivena kupnje

1. Središnja druga ugovorna strana u državi članici koja pruža usluge poravnanja za dionice osigurava postojanje postupaka kojima se poštuju sljedeći zahtjevi:

- (a) kada fizička ili pravna osoba koja prodaje dionice ne može isporučiti dionice za namiru u roku od četiri radna dana od dana roka namire, automatski se aktiviraju postupci za pokrivenu kupnju dionica kako bi se osigurala isporuka pri namiri;
- (b) kada pokrivena kupnja dionica za isporuku nije moguća, kupcu se isplaćuje iznos na temelju vrijednosti dionica koje je trebalo isporučiti na dan isporuke plus iznos troškova nastalih za kupca kao posljedica nemogućnosti namire; i
- (c) fizička ili pravna osoba koja propusti izvršiti namiru nadoknađuje sve iznose plaćene u skladu s točkama (a) i (b).

2. Središnja druga ugovorna strana u državi članici koja pruža usluge poravnanja za dionice osigurava postojanje postupaka kojima se osigurava da fizička ili pravna osoba koja prodaje dionice te ne može isporučiti dionice za namiru do datuma roka namire mora obavljati dnevna plaćanja za svaki dan nastavka nemogućnosti isporuke.

Dnevna plaćanja moraju biti dostatno visoka kako bi djelovala kao sredstvo odvratanja fizičkih ili pravnih osoba koje ne izvrše namiru.

POGLAVLJE IV.

IZUZEĆA

Članak 16.

Izuzeća kada je glavno mjesto trgovanja u trećoj zemlji

1. Članci 5., 6., 12. i 15. ne primjenjuju se na dionice društva koje je uvršteno na mjesto trgovanja u Uniji ako je njihovo glavno mjesto trgovanja u trećoj zemlji.

2. Odgovarajuće nadležno tijelo za dionice društva kojima se trguje na mjestu trgovanja u Uniji te na mjestu trgovanja u trećoj zemlji utvrđuje, barem svake dvije godine, nalazi li se glavno mjesto trgovanja navedenih dionica u trećoj zemlji.

Odgovarajuće nadležno tijelo obavješćuje ESMA-u o svim dionicama za koje je utvrđeno da imaju glavno mjesto trgovanja u trećoj zemlji.

ESMA svake dvije godine objavljuje popis dionica čije se glavno mjesto trgovanja nalazi u trećoj zemlji. Popis je valjan dvije godine.

3. Kako bi se osigurala dosljedna primjena ovog članka, ESMA priprema nacrt regulatornih tehničkih standarda kojima se određuje metoda izračuna prometa kako bi se utvrdilo glavno mjesto trgovanja dionice.

ESMA dostavlja navedeni nacrt regulatornih tehničkih standarda Komisiji do 31. ožujka 2012.

Komisija je ovlaštena donijeti regulatorne tehničke standarde iz prvog podstavka u skladu s člancima od 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

4. Kako bi se osigurali jedinstveni uvjeti primjene stavka 1. i 2., ESMA priprema nacrt provedbenih tehničkih standarda kojima se utvrđuje:

- (a) datum na koji se obavlja izračun za utvrđivanje glavnog mjesta trgovanja za dionicu i razdoblje na koje se on odnosi;
- (b) datum do kojeg odgovarajuće nadležno tijelo obavješćuje ESMA-u o dionicama čije je glavno mjesto trgovanja u trećoj zemlji;
- (c) datum od kada popis postaje valjan nakon objave ESMA-e.

ESMA dostavlja navedeni nacrt provedbenih tehničkih standarda Komisiji do 31. ožujka 2012.

Komisija je ovlaštena donijeti provedbene tehničke standarde iz prvog podstavka u skladu s člankom 15. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

Članak 17.

Izuzeće od aktivnosti održavanja tržišta i aktivnosti na primarnom tržištu

1. Članci 5., 6., 7., 12., 13. i 14. se ne primjenjuju na transakcije obavljene radi aktivnosti održavanja tržišta.

2. Komisija može u skladu s postupkom iz članka 44. stavka 2. donijeti odluke kojima se utvrđuje da pravni i nadzorni okvir treće zemlje osigurava da tržište s odobrenjem za rad u trećoj zemlji udovoljava pravno obvezujućim zahtjevima koji su, za

potrebe primjene izuzeća navedog u stavku 1., istovjetni zahtjevima iz glave III. Direktive 2004/39/EZ, Direktive 2003/6/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2003. o trgovanju na temelju povlaštenih informacija i manipuliranju tržištem (zlouporabi tržišta) ⁽¹⁾ i Direktive 2004/109/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 2004. o usklađivanju zahtjeva za transparentnošću u vezi s informacijama o izdavateljima čiji su vrijednosni papiri uvršteni za trgovanje na uređenom tržištu ⁽²⁾ te koji se u toj trećoj zemlji učinkovito naziru i izvršavaju.

Pravni i nadzorni okvir treće zemlje mogu se smatrati istovjetnima kada u toj trećoj zemlji:

- (a) tržišta trebaju odobrenje za rad te podliježu trajnom učinkovitom nadzoru i izvršavanju;
- (b) tržišta imaju jasna i transparentna pravila o prihvaćanju vrijednosnih papira u trgovanje tako da se vrijednosnim papirima može trgovati na pošten, pravilan i učinkovit način te da su oni jednostavno prenosivi;
- (c) izdavatelji vrijednosnih papira podliježu zahtjevima za dostavljanjem periodičnih i kontinuiranih informacija čime se osigurava visoka razina zaštite ulagatelja; i
- (d) transparentnost i integritet tržišta su osigurani sprečavanjem zlouporabe tržišta u obliku trgovanja na temelju povlaštenih informacija i manipulacije tržišta.

3. Članci 7., 13., i 14. ne primjenjuju se na aktivnosti fizičke ili pravne osobe kada, djelujući kao ovlašteni primarni diler na temelju ugovora s izdavateljem državnih vrijednosnih papira, u vezi s financijskim instrumentom kojim se trguje na primarnom ili sekundarnom tržištu za državne dužničke instrumente, djeluje u vlastito ime.

4. Članci 5., 6., 12., 13. i 14. ove Uredbe ne primjenjuju se na fizičku ili pravnu osobu koja ugovori kratku prodaju vrijednosnog papira ili ima neto kratku poziciju u vezi s provođenjem stabilizacije u skladu s poglavljem III. Uredbe Komisije (EZ) br. 2273/2003 od 22. prosinca 2003. o provedbi Direktive 2003/6/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu izuzeća za programe otkupa i stabilizacije financijskih instrumenata ⁽³⁾.

5. Izuzeća iz stavka 1. primjenjuju se samo ako je dotična fizička ili pravna osoba pismenim putem obavijestila nadležno tijelo svoje matične države članice da namjerava iskoristiti izuzeće. Obavijest se mora dostaviti najkasnije 30 kalendarskih dana prije nego što fizička ili pravna osoba namjerava prvi put iskoristiti izuzeće.

⁽¹⁾ SL L 96, 12.4.2003., str. 16.

⁽²⁾ SL L 390, 31.12.2004., str. 38.

⁽³⁾ SL L 336, 23.12.2003., str. 33.

6. Izuzeće iz stavka 3. primjenjuje se samo ako je ovlašten primarni diler pismenim putem obavijestio odgovarajuće nadležno tijelo u vezi s državnim dužničkim instrumentima da namjerava iskoristiti izuzeće. Obavijest se dostavlja najkasnije 30 kalendarskih dana prije nego što fizička ili pravna osoba koja djeluje kao ovlašten primarni diler namjerava prvi put iskoristiti izuzeće.

7. Nadzorno tijelo iz stavaka 5. i 6. može zabraniti korištenje izuzeća ako smatra da fizička ili pravna osoba ne zadovoljava uvjete za izuzeće. Sve zabrane određuju se u roku od 30 kalendarskih dana iz stavka 5. ili 6. ili nakon toga ako nadležno tijelo ustanovi da je došlo do promjena u okolnostima fizičke ili pravne osobe zbog kojih one više ne zadovoljavaju uvjete za izuzeće.

8. Subjekt treće zemlje koji nema odobrenje za rad u Uniji šalje obavijest iz stavaka 5. i 6. nadležnom tijelu glavnog mjesta trgovanja u Uniji na kojem trguje.

9. Fizička ili pravna osoba koja je dostavila obavijest u skladu sa stavkom 5., što je prije moguće, pismenim putem obavješćuje nadležno tijelo svoje matične države članice o svim promjenama koje utječu na njezinu prihvatljivost za izuzeće ili ako se više ne želi koristiti izuzećem.

10. Fizička ili pravna osoba koja je dostavila obavijest u skladu sa stavkom 6. što je prije moguće pismenim putem obavješćuje odgovarajuće nadležno tijelo u vezi s određenim državnim dužničkim instrumentom o svim promjenama koje utječu na njezinu prihvatljivost za izuzeće ili ako više ne želi primjenjivati izuzeće.

11. Nadležno tijelo matične države članice može zatražiti informacije u pismenom obliku od fizičke ili pravne osobe koja se pri poslovanju koristi izuzećima iz stavka 1., 3. ili 4. o kratkim pozicijama ili aktivnostima koje se obavljaju u okviru izuzeća. Fizička ili pravna osoba dostavlja informacije najkasnije 4 kalendarska dana nakon što je podnesen zahtjev.

12. Nadležno tijelo obavješćuje ESMA-u u roku od 2 tjedna od obavijesti u skladu sa stavkom 5. ili 9. o svim održateljima tržišta i u skladu sa stavkom 6. ili 10. o svim ovlaštenim primarnim dilerima koji primjenjuju izuzeće te o svim održateljima tržišta i ovlaštenim primarnim dilerima koji se više ne koriste izuzećem.

13. ESMA na svojoj internetskoj stranici objavljuje i redovito ažurira popis održatelja tržišta i primarnih dilera koji se koriste izuzećem.

14. Obavješćivanje na temelju ovog članka može izvršiti osoba u odnosu na nadležno tijelo te nadležno tijelo u

odnosu na ESMA-u u bilo kojem trenutku tijekom razdoblja od 60 kalendarskih dana prije 1. studenoga 2012.

POGLAVLJE V.

INTERVENCIJSKE OVLAСТИ NADLEŽNIH TIJELA I ESMA-e

ODJELJAK 1.

Ovlaсти nadležnih tijela

Članak 18.

Obavješćivanje i objava u iznimnim okolnostima

1. Podložno članku 22., nadležno tijelo može zahtijevati od fizičkih ili pravnih osoba koje imaju neto kratke pozicije u određenim financijskim instrumentima ili kategorije financijskih instrumenata da ga obavijesti ili objavi detalje o poziciji kad ona dosegne ili padne ispod određenog praga koji je utvrdilo nadležno tijelo i ako:

(a) postoje nepovoljni događaji ili kretanja koji predstavljaju ozbiljnu prijetnju financijskoj stabilnosti ili povjerenju tržišta u određenoj državi članici ili u jednoj ili više država članica;

(b) je potrebna mjera za otklanjanje prijetnje te neće imati štetan učinak na učinkovitost financijskih tržišta koji bi bio nerazmjeran njezinim koristima.

2. Stavak 1. ovog članka ne primjenjuje se na financijske instrumente za koje se transparentnost već zahtijeva prema člancima 5. i 8. Nadležno tijelo određuje okolnosti u kojima se mjera iz stavka 1. može primjenjivati ili izuzeća koja se na nju odnose. Izuzeća se posebno mogu odrediti da se primjenjuju na aktivnosti održavanja tržišta i aktivnosti na primarnom tržištu.

Članak 19.

Obavješćivanje od strane vjerovnika u iznimnim okolnostima

1. Podložno članku 22. nadležno tijelo može donijeti mjeru iz stavka 2. ovog članka ako:

(a) postoje nepovoljni događaji i kretanja koji predstavljaju ozbiljnu prijetnju financijskoj stabilnosti ili povjerenju tržišta u određenoj državi članici ili u jednoj ili više država članica; i

(b) je potrebna mjera za otklanjanje prijetnje te neće imati štetan učinak na učinkovitost financijskih tržišta koji bi bio nerazmjeran njezinim koristima.

2. Nadležno tijelo može zahtijevati od fizičkih ili pravnih osoba koje pozajmljuju određene financijske instrumente ili kategorije financijskih instrumenata obavješćivanje o svim značajnim promjenama naknada koje se zahtijevaju za takvo pozajmljivanje.

Članak 20.

Ograničenja kratke prodaje i sličnih transakcija u iznimnim okolnostima

1. Podložno članku 22. nadležno tijelo može donijeti mjeru ili mjere iz stavka 2. ovog članka ako:

(a) postoje nepovoljni događaji i kretanja koji predstavljaju ozbiljnu prijetnju financijskoj stabilnosti ili povjerenju tržišta u određenoj državi članici ili u jednoj ili više država članica; i

(b) je potrebna mjera za otklanjanje prijetnje te neće imati štetan učinak na učinkovitost financijskih tržišta koji bi bio nerazmjern njezinim koristima.

2. Nadležno tijelo može zabraniti ili odrediti uvjete fizičkim ili pravnim osobama koje ugovaraju:

(a) kratku prodaju; ili

(b) transakciju koja nije kratka prodaja iz koje proizlazi financijski instrument, ili je s njime povezana, pri čemu je učinak ili jedan od učinaka transakcije da fizička ili pravna osoba ostvari financijsku korist u slučaju pada cijene ili vrijednosti drugog financijskog instrumenta.

3. Mjera donesena na temelju stavka 2. može se primjenjivati na transakcije koje se odnose na sve financijske instrumente, financijske instrumente određene kategorije ili s određenim financijskim instrumentom. Nadležno tijelo određuje okolnosti u kojima se mjera može primjenjivati ili izuzeća koja se na nju odnose. Za izuzeća se može posebno odrediti da se primjenjuju na aktivnosti održavanja tržišta i aktivnosti na primarnom tržištu.

Članak 21.

Ograničenja transakcija kreditnim izvedenicama na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza iz državnih dužničkih instrumenata u iznimnim okolnostima

1. Podložno članku 22. nadležno tijelo može ograničiti mogućnost fizičkih ili pravnih osoba da ugovaraju transakcije kreditnim izvedenicama na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza iz državnih dužničkih instrumenata ili ograničiti vrijednost pozicija u državnim kreditnim izvedenicama na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza u iznimnim okolnostima koje navedene osobe smiju ugovoriti ako:

(a) postoje nepovoljni događaji i kretanja koji predstavljaju ozbiljnu prijetnju financijskoj stabilnosti ili povjerenju tržišta u određenoj državi članici ili u jednoj ili više država članica; i

(b) je potrebna mjera za otklanjanje prijetnje te neće imati štetan učinak na učinkovitost financijskih tržišta koji bi bio nerazmjern njezinim koristima.

2. Mjera donesena na temelju stavka 1. može se primjenjivati na transakcije kreditnim izvedenicama na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza iz državnih dužničkih instrumenata određene kategorije ili na određene transakcije kreditnim izvedenicama na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza iz državnih dužničkih instrumenata. Nadležno tijelo određuje okolnosti u kojima se mjera može primjenjivati ili izuzeća koja se na nju odnose. Za izuzeća se može posebno odrediti da se primjenjuju na aktivnosti održavanja tržišta i aktivnosti na primarnom tržištu.

Članak 22.

Mjere drugih nadležnih tijela

Ne dovodeći u pitanje članak 26., nadležno tijelo može, u odnosu na financijski instrument za koji nije odgovarajuće nadležno tijelo, odrediti ili produžiti mjeru u skladu s člancima 18., 19., 20. ili 21. samo uz suglasnost odgovarajućeg nadležnog tijela.

Članak 23.

Ovlast privremenog ograničavanja kratke prodaje financijskih instrumenata u slučaju značajnog pada cijene

1. Kada cijena financijskog instrumenta na mjestu trgovanja značajno padne tijekom jednog dana trgovanja u odnosu na zaključnu cijenu na tom mjestu prethodnog dana trgovanja, nadležno tijelo matične države članice za to mjesto razmatra je li primjereno zabraniti ili ograničiti fizičkim ili pravnim osobama kratku prodaju financijskog instrumenta na tom mjestu trgovanja ili na drugi način ograničiti transakcije tim financijskim instrumentom na tom mjestu trgovanja kako bi se spriječio nekontrolirani pad cijene tog financijskog instrumenta.

Kada se u skladu s prvim podstavkom uvjeri da je to primjereno, nadležno tijelo može zabraniti ili ograničiti fizičkim ili pravnim osobama kratku prodaju dionicama ili dužničkim instrumentima na tom mjestu trgovanja ili u slučaju druge vrste financijskog instrumenta ograničiti transakcije tim financijskim instrumentom na tom mjestu trgovanja kako bi spriječilo nekontrolirani pad cijene tog financijskog instrumenta.

2. Mjera iz stavka 1. primjenjuje se tijekom razdoblja koje traje najduže do kraja dana trgovanja koji slijedi nakon dana trgovanja kada je došlo do pada cijene. Ako, na kraju dana trgovanja koji slijedi nakon dana trgovanja kada je došlo do pada cijene, bez obzira na naloženu mjeru dođe do daljnjeg značajnog pada vrijednosti koja predstavlja barem polovicu iznosa navedenog u stavku 5. financijskog instrumenta od zaključne cijene prvog dana trgovanja, nadležno tijelo može produžiti mjeru tijekom daljnjeg razdoblja koje ne traje duže od dva dana trgovanja nakon završetka drugog dana trgovanja.

3. Nadležno tijelo određuje okolnosti u kojima se mjera iz stavka 1. može primjenjivati ili izuzeća koja se na nju odnose. Izuzeća se posebno mogu odrediti da se primjenjuju na aktivnosti održavanja tržišta i aktivnosti na primarnom tržištu.

4. Nadležno tijelo matične države članice mjesta trgovanja na kojem je vrijednost financijskog instrumenta u jednom danu trgovanja pala za vrijednost iz stavka 5. obavješćuje ESMA-u o odluci donesenoj u skladu sa stavkom 1. najkasnije 2 sata nakon završetka tog dana trgovanja. ESMA odmah obavješćuje nadležna tijela matičnih država članica mjesta trgovanja na kojima se trguje istim financijskim instrumentom.

Ako se nadležno tijelo ne slaže s mjerama koje je poduzelo drugo nadležno tijelo u odnosu na financijski instrument kojim se trguje na različitim mjestima trgovanja za koja su nadležna različita nadležna tijela, ESMA može pomoći navedenim tijelima pri postizanju sporazuma u skladu s člankom 19. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

Postupak mirenja zaključuje se prije ponoći nakon završetka istog dana trgovanja. Ako nadležna tijela ne uspiju postići sporazum u okviru postupka mirenja, ESMA može donijeti odluku u skladu s člankom 19. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 1095/2010. Odluka se donosi prije početka sljedećeg dana trgovanja.

5. U slučaju likvidnih dionica, kako su određene u članku 22. Uredbe (EZ) br. 1287/2006, pad vrijednosti iznosi 10 % ili više, a u slučaju nelikvidnih dionica i ostalih kategorija financijskih instrumenata iznos određuje Komisija.

6. ESMA može donijeti i dostaviti Komisiji mišljenje o prilagodbi praga iz stavka 5., uzimajući u obzir kretanja na financijskim tržištima.

Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 42. kojima se mijenjaju pragovi iz stavka 5. ovog članka, uzimajući u obzir kretanja na financijskim tržištima.

7. Komisija donosi delegirane akte u skladu s člankom 42. kojima se određuje što predstavlja značajan pad vrijednosti financijskih instrumenata koji nisu likvidne dionice, uzimajući u obzir posebnosti svake kategorije financijskih instrumenata i razlike u volatilnosti.

8. Kako bi se osigurala dosljedna primjena ovog članka, ESMA priprema nacrt regulatornih tehničkih standarda kojima se određuje metoda izračuna pada od 10 % za likvidne dionice i pada vrijednosti koji je odredila Komisija kako je određeno u stavku 7.

ESMA dostavlja navedeni nacrt tih regulatornih tehničkih standarda Komisiji do 31. ožujka 2012.

Komisija je ovlaštena donijeti regulatorne tehničke standarde iz prvog podstavka u skladu s člancima od 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

Članak 24.

Razdoblje ograničenja

Mjera naložena u skladu s člancima 18., 19., 20. ili 21. vrijedi tijekom početnog razdoblja od najviše 3 mjeseca od datuma objave obavijesti iz članka 25.

Mjera može biti produžena tijekom daljnjih razdoblja koja nisu duža od 3 mjeseca ako razlozi za donošenje mjere nastave postojati. Ako se mjera ne produži do kraja navedenog tromjesečnog razdoblja ona automatski prestaje važiti.

Članak 25.

Obavijest o ograničenjima

1. Nadležno tijelo objavljuje na svojoj internetskoj stranici obavijest o svim odlukama o određivanju ili produživanju bilo koje mjere iz članaka od 18. do 23.

2. Obavijest sadrži najmanje detalje sljedećeg:

- (a) mjere koje se nalažu, uključujući instrumente i kategorije transakcija na koje se primjenjuju te njihovo trajanje;
- (b) razloge zbog kojih nadležno tijelo smatra potrebnim odrediti mjere uključujući dokaze koji potkrepljuju navedene razloge.

3. Mjera u skladu s člancima od 18. do 23. ima učinak nakon objave obavijesti ili u trenutku navedenom u obavijesti nakon objave obavijesti te se primjenjuje samo na transakcije ugovorene nakon što mjera počne proizvoditi učinke.

Članak 26.

Obavješćivanje ESMA-e i drugih nadležnih tijela

1. Prije određivanja ili produživanja mjera iz članaka 18., 19., 20. ili 21. te prije određivanja ograničenja iz članka 23. nadležno tijelo obavješćuje ESMA-u i druga nadležna tijela o mjeri koju predlaže.

2. Obavijest uključuje detalje predloženih mjera, kategorije financijskih instrumenata i transakcije na koje će se one primjenjivati, dokaze koji potkrepljuju razloge za donošenje tih mjera te kada se planira da navedene mjere počnu proizvoditi učinke.

3. Obavijest o prijedlogu određivanja ili produživanja mjere u skladu s člancima 18., 19., 20. ili 21. dostavlja se najkasnije 24 sata prije nego što se planira da mjera počne proizvoditi učinke ili bude produžena. U iznimnim okolnostima, nadležno tijelo može dostaviti obavijest u roku kraćem od 24 sata prije nego što se planira da mjera počne proizvoditi učinke ako nije moguće osigurati poštovanje roka za obavješćivanje od 24 sata. Obavijest o ograničenju u skladu s člankom 23. dostavlja se prije nego što se planira da mjera počne proizvoditi učinke.

4. Nadležno tijelo koje primi obavijest u skladu s ovim člankom može donijeti mjere u skladu s člancima od 18. do 23. u toj državi članici ako se uvjerilo da je ta mjera potrebna kako bi pomogla nadležnom tijelu koje je dostavilo obavijest. Nadležno tijelo koje primi obavijest također dostavlja obavijest u skladu sa stavcima od 1. do 3. ako namjerava poduzeti mjere.

ODJELJAK 2.

Ovlasti ESMA-e

Članak 27.

Usklađivanje koje provodi ESMA

1. ESMA ima ulogu da olakša i uskladi mjere koje provode nadležna tijela u skladu s odjeljkom 1. Posebno, ESMA osigurava dosljednost pristupa nadležnih tijela prilikom provođenja mjera, a pogotovo ako je potrebno intervenirati, u odnosu na prirodu svih donesenih mjera te početka i trajanja navedenih mjera.

2. Nakon primitka obavijesti u skladu s člankom 26. o svim mjerama koje se donose ili produžuju u skladu s člancima 18., 19., 20. ili 21., ESMA u roku od 24 sata donosi mišljenje o tome smatra li mjeru ili predloženu mjeru potrebnom za otklanjanje izvanrednih okolnosti. U mišljenju se navodi smatra li ESMA da je u jednoj ili više država članica došlo do nepovoljnih događaja ili kretanja koji predstavljaju ozbiljnu prijetnju financijskoj stabilnosti ili povjerenju tržišta, smatra li mjeru ili predloženu mjeru primjerenom i razmjernom da otkloni prijetnju te smatra li opravdanim predloženo trajanje svih mjera. Ako ESMA smatra mjere koje je donijelo drugo nadležno tijelo potrebnima kako bi se otklonila prijetnja, to navodi u svom mišljenju. Mišljenje se objavljuje na internetskoj stranici ESMA-e.

3. Ako nadležno tijelo predlaže poduzimanje ili poduzme mjere u suprotnosti s mišljenjem ESMA-e u skladu sa stavkom 2. ili odbije donijeti mjere u suprotnosti s mišljenjem ESMA-e u skladu s istim stavkom, ono objavljuje na svojoj internetskoj stranici, u roku od 24 sata od zaprimanja mišljenja ESMA-e, obavijest u kojoj u potpunosti objašnjava svoje razloge za takav postupak. Ako dođe do takve situacije ESMA razmatra

je li došlo do ispunjavanja uvjeta te radi li se o odgovarajućem slučaju za upotrebu njezinih intervencijskih ovlasti u skladu s člankom 28.

4. ESMA redovito preispituje mjere u skladu s ovim člankom, a u svakom slučaju najmanje svaka tri mjeseca. Ako po isteku takvog tromjesečnog razdoblja mjera nije produžena, ona automatski prestaje važiti.

Članak 28.

Intervencijske ovlasti ESMA-e u iznimnim okolnostima

1. U skladu s člankom 9. stavkom 5. Uredbe (EU) br. 1095/2010, ESMA podložno stavku 2. ovog članka:

- (a) zahtijeva od fizičkih ili pravnih osoba koje imaju neto kratke pozicije u određenom financijskom instrumentu ili kategoriji financijskih instrumenata da obavijeste nadležno tijelo ili objave detalje o svakoj takvoj poziciji; ili
- (b) zabranjuje ili određuje uvjete ugovaranja od strane fizičkih ili pravnih osoba kratke prodaje ili transakcije koja stvara ili je povezana s financijskim instrumentom koji nije financijski instrument iz članka 1. stavka 1. točke (c) pri čemu je učinak ili jedan od učinaka transakcije da ta osoba, u slučaju pada cijene ili vrijednosti drugog financijskog instrumenta, ostvari financijsku korist.

ESMA određuje posebne okolnosti u kojima se mjera može primjenjivati ili izuzeća koja se na nju odnose. Izuzeća se posebno mogu odrediti da se primjenjuju na aktivnosti održavanja tržišta i aktivnosti na primarnom tržištu.

2. ESMA donosi odluke iz stavka 1. samo ako:

- (a) se mjerama navedenima u stavku 1. točkama (a) i (b) otklanja prijetnja pravilnom funkcioniranju i integritetu financijskih tržišta ili stabilnosti cijelog ili dijela financijskog sustava u Uniji te postoje prekogranični učinci; i
- (b) niti jedno nadležno tijelo nije donijelo mjere za otklanjanje prijetnje ili je jedno ili više nadležnih tijela donijelo mjere koje ne rješavaju prijetnju na odgovarajući način.

3. Pri donošenju mjera iz stavka 1. ESMA uzima u obzir opseg u kojem mjera:

- (a) značajno otklanja prijetnju pravilnom funkcioniranju i integritetu financijskih tržišta ili stabilnost cijelog ili dijela financijskog sustava u Uniji ili značajno poboljšava sposobnost nadležnih tijela da nadziru prijetnju;

- (b) ne uzrokuje rizik regulatorne arbitraže;
- (c) nema štetan učinak na učinkovitost financijskih tržišta, uključujući smanjenje likvidnosti na tim tržištima ili stvaranje nesigurnosti za sudionike na tržištu, koji je nesrazmjeran koristima mjere.

Ako je jedno ili više nadležnih tijela donijelo mjere u skladu s člancima 18., 19., 20. ili 21., ESMA može donijeti bilo koju od mjera iz stavka 1. ovog članka bez izdavanja prethodnog mišljenja iz članka 27.

4. Prije odluke o određivanju ili produživanju bilo koje od mjera iz stavka 1., ESMA se savjetuje s ESRB-om te prema potrebi drugim odgovarajućim tijelima.

5. Prije odluke o određivanju ili produživanju bilo koje od mjera iz stavka 1., ESMA obavješćuje odgovarajuća nadležna tijela o mjerama koje namjerava donijeti. Obavijest uključuje detalje predloženih mjera, kategorije financijskih instrumenata i transakcije na koje će se one primjenjivati, dokaze koji potkrepljuju razloge za donošenje tih mjera te trenutak kada se planira da navedene mjere počnu proizvoditi učinke.

6. Obavijest se dostavlja najkasnije 24 sata prije nego što mjera treba početi proizvoditi učinke ili biti produžena. U iznimnim okolnostima, ESMA može dostaviti obavijest u roku kraćem od 24 sata prije nego što se planira da mjera počne proizvoditi učinke ako nije moguće osigurati poštovanje roka za obavješćivanje od 24 sata.

7. ESMA objavljuje na svojoj internetskoj stranici obavijest o svim odlukama o određivanju ili produživanju bilo koje mjere iz stavka 1. Obavijest sadrži najmanje sljedeće:

- (a) mjere koje se nalažu, uključujući instrumente i kategorije transakcija na koje se primjenjuju te njihovo trajanje;
- (b) razloge zbog kojih ESMA smatra potrebnim odrediti mjere uključujući dokaze koji potkrepljuju navedene razloge.

8. Nakon odluke o određivanju ili produživanju bilo koje mjere iz stavka 1. ESMA odmah obavješćuje nadležna tijela o donesenim mjerama.

9. Mjera proizvodi učinke nakon objave obavijesti na internetskoj stranici ESMA-e ili u trenutku navedenom u obavijesti nakon objave obavijesti te se primjenjuje samo na transakcije ugovorene nakon što mjera počne proizvoditi učinke.

10. ESMA preispituje mjere iz stavka 1. odgovarajućom učestalošću, a najmanje svaka tri mjeseca. Ako se mjera ne produži do kraja navedenog tromjesečnog razdoblja ona automatski prestaje važiti. Stavci od 2. do 9. primjenjuju se na produženje mjera.

11. Mjera koju je donijela ESMA u skladu s ovim člankom ima prednost nad mogućim prethodnim mjerama koje je donijelo nadležno tijelo u skladu s odjeljkom 1.

Članak 29.

Ovlasti ESMA-e u kriznim situacijama koje se odnose na državne dužničke instrumente

U slučaju krizne situacije povezane s državnim dužničkim instrumentima ili kreditnim izvedenicama na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza iz državnih dužničkih instrumenata primjenjuju se članci 18. i 38. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

Članak 30.

Dodatno određivanje nepovoljnih događaja ili kretanja

Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 42. kojima se određuju kriteriji i čimbenici koje nadležna tijela i ESMA trebaju uzeti u obzir pri utvrđivanju slučajeva u kojima je došlo do nepovoljnih događaja ili kretanja iz članaka od 18. do 21. i članka 27. te prijetnji iz članka 28. stavka 2. točke (a).

Članak 31.

Istrage ESMA-e

ESMA može, na zahtjev jednog ili više nadležnih tijela, Europskog parlamenta, Vijeća ili Komisije, ili na vlastitu inicijativu provesti istragu određenog pitanja ili postupka povezanog s kratkom prodajom ili povezanog s uporabom kreditnih izvedenica na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza kako bi procijenila predstavljaju li to pitanje ili postupak potencijalnu prijetnju financijskoj stabilnosti ili povjerenju tržišta u Uniji.

ESMA objavljuje izvješće u kojem iznosi svoje nalaze te sve preporuke u vezi s navedenim pitanjem ili postupkom u roku od 3 mjeseca od završetka navedene istrage.

POGLAVLJE VI.

ULOGA NADLEŽNIH TIJELA

Članak 32.

Nadležna tijela

Svaka država članica, za potrebe ove Uredbe, imenuje jedno ili više nadležnih tijela.

Ako država članica imenuje više od jednog nadležnog tijela, tada jasno određuje njihove odgovarajuće uloge te imenuje tijelo odgovorno za usklađivanje njihove suradnje i razmjene informacija s Komisijom, ESMA-om i nadležnim tijelima drugih država članica.

Države članice obavješćuju Komisiju, ESMA-u i nadležna tijela drugih država članica o navedenim imenovanjima.

Članak 33.**Ovlasti nadležnih tijela**

1. Kako bi ispunila svoje zadaće u skladu s ovom Uredbom, nadležna tijela imaju nadzorne i istražne ovlasti potrebne za izvršavanje njihovih funkcija. Ona izvršavaju svoje ovlasti na sljedeće načine:

- (a) izravno;
 - (b) u suradnji s drugim tijelima;
 - (c) podnošenjem zahtjeva nadležnim sudskim tijelima.
2. Kako bi ispunila svoje zadaće u skladu s ovom Uredbom, nadležna tijela, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom, imaju ovlasti:
- (a) pristupa svim dokumentima u svim oblicima te primiti ili napraviti presliku istih;
 - (b) zahtijevati informacije od svih fizičkih ili pravnih osoba te, ako je potrebno, pozvati ili ispitati fizičku ili pravnu osobu kako bi došli do informacija;
 - (c) obavljati izravni nadzor s najavom ili bez nje;
 - (d) zahtijevati postojeće evidencije telefonskih poziva ili zapise prometa podataka;
 - (e) zahtijevati prestanak svih postupaka koji su protivni odredbama ove Uredbe;
 - (f) zahtijevati zamrzavanje i/ili zapljenu imovine.

3. Ne dovodeći u pitanje stavak 2. točke (a) i (b), nadležna tijela imaju ovlasti u pojedinim slučajevima zahtijevati od fizičke ili pravne osobe koja ugovara transakciju kreditnim izvedenicama na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza da dostavi:

- (a) obrazloženje namjene transakcija te je li namijenjena zaštititi od rizika ili ima drugu namjenu; i
- (b) informacije koje potvrđuju odnosni rizik ako je namjena transakcija zaštita od rizika.

Članak 34.**Poslovna tajna**

1. Obveza čuvanje poslovne tajne primjenjuje se na sve fizičke i pravne osobe koje rade ili su radile za nadležno tijelo ili za sva tijela ili fizičke ili pravne osobe kojima je nadležno tijelo delegiralo zadaće, uključujući revizore i stručnjake koje je nadležno tijelo angažiralo. Povjerljivi podaci obuhvaćeni poslovnom tajnom ne smiju se otkriti niti jednoj drugoj fizičkoj ili pravnoj osobi ili tijelu osim kada je navedeno otkrivanje potrebno u sudskim postupcima.

2. Sve informacije koje nadležna tijela razmijene u skladu s ovom Uredbom, a koje se odnose na poslovne ili operativne uvjete i ostale ekonomske ili osobne poslove smatraju se povjerljivima te podliježu obvezi čuvanja poslovne tajne, osim ako nadležno tijelo u trenutku njihova posredovanja navede da se navedene informacije smiju otkriti ili da je njihovo otkrivanje potrebno u sudskim postupcima.

Članak 35.**Obveza suradnje**

Nadležna tijela surađuju kada je to potrebno ili korisno za potrebe ove Uredbe. Posebno, nadležna tijela si međusobno, bez nepotrebne odgode, dostavljaju informacije koje su im potrebne za izvršavanje njihovih zadaća u skladu s ovom Uredbom.

Članak 36.**Suradnja s ESMA-om**

Nadležna tijela, za potrebe ove Uredbe, surađuju s ESMA-om u skladu s Uredbom (EU) br. 1095/2010.

Nadležna tijela, bez odgode, dostavljaju ESMA-i sve informacije potrebne za obavljanje njezinih zadaća u skladu s Uredbom (EU) br. 1095/2010.

Članak 37.**Suradnja u slučaju zahtjeva za izravnim nadzorima ili istragama**

1. Nadležno tijelo jedne države članice može zatražiti pomoć od nadležnog tijela druge države članice u vezi s izravnim nadzorom ili istragama.

Nadležno tijelo koje je zatražilo pomoć obavješćuje ESMA-u o svim zahtjevima iz prvog podstavka. U slučaju istrage ili nadzora s prekograničnim učincima, ESMA može na zahtjev uskladiti istragu ili nadzor.

2. Kada nadležno tijelo zaprimi zahtjev od nadležnog tijela druge države članice za obavljanje izravnog nadzora ili istrage, ono može:

- (a) samo obaviti izravni nadzor ili istragu;
- (b) nadležnom tijelu koje je podnijelo zahtjev dopustiti sudjelovanje u izravnom nadzoru ili istrazi;
- (c) nadležnom tijelu koje je podnijelo zahtjev dopustiti da samo obavi izravni nadzor ili istragu;
- (d) imenovati revizore ili stručnjake koji će obaviti izravni nadzor ili istragu;
- (e) podijeliti određene zadatke povezane s nadzornim aktivnostima s drugim nadležnim tijelima.

3. ESMA može zahtijevati od nadležnih tijela obavljanje određenih istražnih zadataka i izravnog nadzora ako te informacije opravdano trebaju ESMA-i za izvršavanje svojih ovlasti izričito joj dodijeljenih ovom Uredbom.

Članak 38.

Suradnja s trećim zemljama

1. Nadležna tijela prema potrebi sklapaju sporazume o suradnji s nadzornim tijelima trećih zemalja vezano uz razmjenu informacija s nadzornim tijelima trećih zemalja, primjenu obveza koje proizlaze iz ove Uredbe u trećim zemljama te donošenje sličnih mjera nadzornih tijela trećih zemalja kao dopuna mjerama donesenim u skladu s poglavljem V. Navedeni sporazumi o suradnji osiguravaju barem učinkovitu razmjenu informacija koja omogućuje nadležnim tijelima obavljanje njihovih zadaća u skladu s ovom Uredbom.

Nadležno tijelo obavješćuje ESMA-u i nadležna tijela drugih država članica kada namjerava sklopiti takav sporazum.

2. Sporazum o suradnji sadrži odredbe o razmjeni podataka i informacija neophodnima za odgovarajuće nadležno tijelo da se pridržava obveza iz članka 16. stavka 2.

3. ESMA usklađuje pripremu sporazuma o suradnji između nadležnih tijela i odgovarajućih nadzornih tijela trećih zemalja. U tu svrhu, ESMA priprema obrazac dokumenta sporazuma o suradnji koji mogu upotrebljavati nadležna tijela.

ESMA također usklađuje razmjenu informacija između nadležnih tijela koje su dobivene od nadzornih tijela trećih zemalja, a mogu biti bitne za donošenje mjera u skladu s poglavljem V.

4. Nadležna tijela sklapaju sporazume o suradnji u vezi s razmjenom informacija s nadzornim tijelima trećih zemalja samo kada se na objavljene informacije primjenjuju odredbe o obvezi čuvanja poslovne tajne koje su barem istovjetne onima utvrđenima u članku 34. Takva razmjena informacija namijenjena je obavljanju zadaća tih nadležnih tijela.

Članak 39.

Prijenos i pohrana osobnih podataka

U vezi s prijenosom osobnih podataka između država članica ili između država članica i trećih zemalja, države članice primjenjuju Direktivu 95/46/EZ. ESMA prilikom prijenosa osobnih podataka državama članicama ili trećoj zemlji postupa u skladu s Uredbom (EZ) br. 45/2001.

Osobni podaci iz prvog stavka pohranjuju se najviše pet godina.

Članak 40.

Otkrivanje informacija trećim zemljama

Nadležno tijelo može prenijeti nadzornom tijelu treće zemlje podatke i analize podataka ako su ispunjeni uvjeti propisani člancima 25. ili 26. Direktive 95/46/EZ, ali samo u pojedinim slučajevima. Nadležno tijelo mora se uvjeriti da je prijenos potreban za potrebe ove Uredbe. Svaki takav prijenos obavlja se uz suglasnost da treća zemlja neće prenositi podatke nadzornom tijelu druge treće zemlje bez izričitog pismenog odobrenja nadležnog tijela.

Nadležno tijelo otkriva povjerljive informacije u skladu s člankom 34. koje su primljene od nadležnog tijela druge države članice nadzornom tijelu treće zemlje samo kada je nadležno tijelo dobilo izričitu suglasnost nadležnog tijela koje je prenijelo informacije te, kada je primjenjivo, kada se te informacije otkrivaju isključivo za potrebe za koje je nadležno tijelo dalo svoju suglasnost.

Članak 41.

Sankcije

Države članice određuju pravila o sankcijama i administrativnim mjerama koje se primjenjuju na kršenja ove Uredbe te donose sve mjere potrebne kako bi osigurale njihovu primjenu. Navedene sankcije i administrativne mjere su učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće.

U skladu s Uredbom (EU) br. 1095/2010, ESMA može donijeti smjernice kako bi osigurala dosljedan pristup s obzirom na sankcije i administrativne mjere koje donose države članice.

Države članice obavješćuju Komisiju i ESMA-u o odredbama iz prvog i drugog podstavka do 1. srpnja 2012. te ih bez odgode obavješćuju o svim naknadnim izmjenama koje utječu na te odredbe.

ESMA objavljuje na svojoj internetskoj stranici te redovito ažurira popis postojećih sankcija i administrativnih mjera koje se primjenjuju u svakoj državi članici.

Države članice jednom godišnje dostavljaju ESMA-i sve informacije o izrečenim sankcijama i administrativnim mjerama. Ako nadležno tijelo objavi činjenicu da je izrečena sankcija ili administrativna mjera, ono o tome istodobno obavješćuje ESMA-u.

POGLAVLJE VII.

DELEGIRANI AKTI

Članak 42.

Izvršavanje ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.

2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 2. stavka 2., članka 3. stavka 7., članka 4. stavka 2., članka 5. stavka 4., članka 6. stavka 4., članka 7. stavka 3., članka 17. stavka 2., članka 23. stavka 5. i članka 30. dodjeljuje se Komisiji na neodređeno vrijeme.

3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 2. stavka 2., članka 3. stavka 7., članka 4. stavka 2., članka 5. stavka 4., članka 6. stavka 4., članka 7. stavka 3., članka 17. stavka 2., članka 23. stavka 5. i članka 30. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Odluka o opozivu proizvodi učinke dan nakon objave u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji datum naveden u spomenutoj odluci. Ona ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.

4. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.

5. Delegirani akt donesen na temelju članka 2. stavka 2., članka 3. stavka 7., članka 4. stavka 2., članka 5. stavka 4., članka 6. stavka 4., članka 7. stavka 3., članka 17. stavka 2., članka 23. stavka 5. i članka 30. stupa na snagu samo ako Europski parlament ili Vijeće u roku od tri mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne ulože nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće uložiti prigovore. Taj se rok produžuje se za tri mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 43.

Rok za donošenje delegiranih akata

1. Komisija donosi delegirane akte u skladu s člankom 2. stavkom 2., člankom 3. stavkom 7., člankom 4. stavkom 2., člankom 5. stavkom 4., člankom 6. stavkom 4., člankom 7. stavkom 3., člankom 17. stavkom 2., člankom 23. stavkom 5. i člankom 30. do 31. ožujka 2012.

Komisija može produžiti rok iz prvog stavka za šest mjeseci.

POGLAVLJE VIII.

PROVEDBENI AKTI

Članak 44.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže Europski odbor za vrijednosne papire osnovan Odlukom Komisije 2001/528/EZ⁽¹⁾. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.

⁽¹⁾ SL L 191, 13.7.2001., str. 45.

2. Prilikom upućivanja na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

POGLAVLJE IX.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 45.

Preispitivanje i izvješćivanje

Komisija najkasnije 30. lipnja 2013., u svjetlu rasprava s nadležnim tijelima i ESMA-om, podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću o:

- (a) primjerenosti pragova o kojima se treba obavješćivati i koje treba objaviti u skladu s člancima 5., 6., 7. i 8.;
- (b) utjecaju pojedinačnih zahtjeva za objavom, u skladu s člankom 6., a posebno na učinkovitost i volatilnost financijskih tržišta;
- (c) primjerenosti izravnog, centraliziranog izvješćivanja ESMA-e;
- (d) djelovanju ograničenja i zahtjeva iz poglavlja II. i III.;
- (e) primjerenosti ograničenja nepokrivenih kreditnih izvedenica na osnovi nastanka statusa neizvršavanja obveza iz državnih dužničkih instrumenata i primjerenosti ostalih ograničenja ili uvjeta u vezi s kratkom prodajom ili kreditnim izvedenicama na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza.

Članak 46.

Prijelazne odredbe

1. Postojeće mjere koje su obuhvaćene područjem primjene ove Uredbe, a koje su bile na snazi prije 15. rujna 2010., mogu se nastaviti primjenjivati do 1. srpnja 2013. pod uvjetom da je Komisija o njima obaviještena do 24. travnja 2012.

2. Transakcije kreditnim izvedenicama na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza koje rezultiraju nepokrivenom pozicijom u kreditnim izvedenicama na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza iz državnih dužničkih instrumenata koje su sklopljene do 25. ožujka 2012. ili tijekom privremene obustave ograničenja povezanih s nepokrivenim kreditnim izvedenicama na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza iz državnih dužničkih instrumenata u skladu s člankom 14. stavkom 2. mogu se držati do dospijega ugovora o kreditnoj izvedenici na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza.

*Članak 47.***Osoblje i resursi ESMA-e**

ESMA najkasnije 31. prosinca 2012. procjenjuje svoje potrebe za osobljem i resursima koje proizlaze iz njezinog preuzimanja ovlasti i zadaća u skladu s ovom Uredbom te podnosi izvješće Europskom parlamentu, Vijeću i Komisiji.

*Članak 48.***Stupanje na snagu**

Ova Uredba stupa na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od 1. studenoga 2012.

Međutim, članak 2. stavak 2., članak 3. stavak 7., članak 4. stavak 2., članak 7. stavak 3., članak 9. stavak 5., članak 11. stavci 3. i 4., članak 12. stavak 2., članak 13. stavci 4. i 5., članak 16. stavci 3. i 4., članak 17. stavak 2., članak 23. stavci 5., 7. i 8. te članci 30., 42., 43. i 44. primjenjuju se od 25. ožujka 2012.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 14. ožujka 2012.

Za Europski parlament
Predsjednik
M. SCHULZ

Za Vijeće
Predsjednik
N. WAMMEN